

R 6990 - 6996. I. O. b. 2. d.

am Schluß:
Apud Academiæ
und
Problemata legalia

1090.

PLORANTIS
CROATIAE
SAECULA DVO,

CarMIne DesCripTa

ab

EQUITE PAVLO RITTER,

S. C. R. Maj. Consiliario.

ILLUSTRISSIMO EXCEL-
LENTISSIMOQUE DOMINO,
DOMINO

I O A N N I

FERDINANDO JOSEPHO

SAC: ROM: IMP: COMITI

ab HERBERSTEIN,

SAC: ORD: MELITEN. EQVITI ET COM-

MENDATORI, SAC. CAES. REG. MAJESTATIS

CONSILIARIO INTIMO ET VICE-PRÆSIDI CONSI-

LII BELLICI INTERIORIS AUSTRIÆ; &c.

EQ. PAV. RITTER,

S. P. D.

Irabere, proculdubio, Comes Illustris-
sime, adversas Patriæ meæ fortunas,
mœsto gemitu & lacrymis deploratas,
à me TIBI nuncupari; Cujus illustre Genus, &
ingenuas Virtutes peculiaribus encomiis cele-
braturus, Tui erga me benevolentia, ac mei erga
Te observantia testimonium quodpiam relin-
quere debuisssem. Fastis ea magis à fœcundiori-
bus hilariorū Musarū geniis imponenda, quàm
rudi

rudi Marte laceffenda, fore fatiùs arbitratus, honesto silentio (vel hac vice) præteriri. Ad eam tempora insuperabilium Fatorum ordo relegavit: quibus alterū Heraclitū Philosophum aut paritura, aut profectò cōductura fuerat Croatia. Conspectis nam circumquaque tot funestis ejus bustis & ruinis, nec usquam cessantibus externis internisque malis, Alciati monito expergiscor;

Plus solito humanæ nunc desite incommoda vite,

Heraclite : scatet pluribus illa malis.

Et verò ad has plorantis Patriæ nœnias, mille curis & gravioribus occupationibus deditum, festinè conscribendas, tum ipsa rei gravitas, cùm nativa erga patriam pietas me commoverunt; eo primùm tempore, quo ad Corannæ Valdanique flumina dirēpturæ inter duo Imperia fines Commissioni unà diù interfuissemus. Infeliciores ego; quòd anno sequente, ab amne Sana Vyrbasium usq; munitorū etiam locorum & fœcundissimæ telluris ad hostile imperium cessione testem egerim. Vidi tunc, &, cùm ante novennium Corbaviæ Licæquæ Provinciarū susceperam gubernium, per Mediterraneam: annisq; antè aliquot penès Erdœdium quondam Proregem militans, per Interamnam Croatiae Partes, innumera Castellata in apricis collibus, in excelsis rupibus Artes, desolatas: pagos, oppida, urbes, Divorum

ædes, in opportunis amænifq; locis defertas, ever-
fas: ut herbis vepribusq; & fylvis obtectæ pleræq;
vix vestigia, multæ neque nomen hodiè retinue-
runt. Adeò Bellorum assiduæ tempestates pluri-
bus jam sæculis Croatiã depopulabantur; quòd
suis vasti agri Colonis, Oppida & Urbes Civibus,
Castella Proceribus, Arces Primatibus, Tempa
Sacerdotibus aut cæsis, maectatis, vel in perpe-
tuam servitutem abactis, aut pulsis fugatisque,
miserrimam toti Regioni faciẽ induxerint: non
Civibus duntaxat omni ævo plorandam, nec vi-
ciniæ compassione tantùm, sed & Orbis Christia-
ni commiseratione dignam. Inde, pristinas Cro-
atiæ calamitates, atque tot plagas atroces con-
templanti eò mihi amor pellexit animum: ut,
cùm à nullo mortalium recenseri omnia, minùs
proprijs affectibus exprimi quirent (nihil enim
difficilius est, quàm magno dolori paria verba
reperire) perpeffa ultimo bissæculo mala, in-
culto (uti operis materia exigit, & angustia
temporis admittebat) versu ploraturã in pub-
licum evocarem; vel hoc longvæi temporis
momentum ab indigna oblivione vindicaturus.
Quò magis autem tot adversa fata, tot ærumno-
sas calamitates ploranti fidem & gratiam apud
exteros etiam posterosque conciliẽ TIBI, Eques
Religiosissime, nuncupatum iri eam censui: qui

plagarum illius & ruinarum, in pluribus Historiarum monumentis antea lectarum, spectator oculatus extitisti. Tum ea quidem necessitate opellā hanc Tuis Nominibus inscribendam esse deliberavi: ut TE Censore probatior, Tuique praesidio tutior in Mundi conspectū prodeat; cum verò & merito haud mediocri, Quòd ab ijs Progenitoribus descendas, quorum eximia in tutandis illius finibus, imò restituendis Partibus, enituit virtus: ut dignè jam olim Pannoniæ totius & Croaciæ Megistanibus in generali Statuū & Ordinum Conventu publico Decreto annumerati, indelebilem apud rerum patriarum scriptores eudoxiam reliquerunt. Josephus nempe (ut cunctos anteriores venerando silentio præteream) Patruus Tuus, ejusdem sacri Equestris Ordinis Commendator & Magnus per Ungariā Illyricumq̃ Magister, Superioris Croatiæ finibus Præfectus Generalis, post egregia terra marique uspiam edita facinora, Likam universam, & Corbaviam (ab hac ipsa vetus Corybantia, recensque Croatiæ sive Horvathia nomen promanavit) Ditiones præcipuas Regi & Religioni Heros magnanimus restituit. Atque cum ex iisdem causis, tum ne apprimè; Quòd à primà in Castris mei notitia singularem Tui erga me amoris atque benevolentia affectum quopiam obser-

vantiæ argumento, vel gratitudinis ergo conte-
ster: non ignarus parcemiæ Isocratis; Decere li-
beros non modo paternarum facultatum, sed &
paternorum Amicorum successionem capeffere:
oppellã hanc Tibi nuncupare probè volui & de-
bui. Spectabilis demum reddetur omnibus mea
in luctuoso hoc apparatu, tenuique volumine
coarctata plorans Croatia, si gentilitiæ Turri
Tuæ intromiffa, Regalibus & Imperatoriis pro-
tectã virtutibus, pio aureorum Cordium amore
foveatur, & Lupina charitate refocilletur: de-
votumque mei affectum Helcio & cantheriis tu-
is Tibi ulterius m̄cipatum effeceris: Tui alio-
quin veneratorem studiosissimũ. Accipe igitur,
Heros Excellentissime, hoc mole quidẽm exi-
guum, sed animi pondere ingens, pignus, bene-
volo affectu: atque tam in Croatiam à Majori-
bus Tuis pridẽm inchoatum, quàm erga me Tui
nuper conceptum amorem generoso pectore nu-
trire perpetuò non desine: illaque Tibi diu so-
spiti, salvo & fortunato, unã mecum applaudat,
collatetur: DEO Ter Opt. Max. ita propitiante:
ut, qui nunc infaustum ploranti statum Croatia
compateris, melioribus dein fatis beatæ fastos
excipias. Vale.

Gracomonti, VI. Id. Jan. 1703.

LECTORI BENEVOLO SALUTEM.

Durimas, amice Lector, dolentis Patriæ lacrymas rudi brevique carmine perstringo: quas volumina non caperent. Incultum, rei materia postulabat: multo, plerique fastidiuntur. Neque mihi, super immenso arumnarum pelago versanti, plus verborum lepor & dictionis ornatus ad ostentationem, quam impetuosus clamor & inordinatus gemitus ad compassionem conveniebat. Vereor nihilominus, ne & sic iudiciis omnium, quam desideris minùs fecerim. Velim verò, cum ingenii mihi graviolem censuram dederis, otii privatam excusa. Ut enim

Carmina secessum, tempus quoq; & otia quærunt:
Scribenti deerant hæc tria, crede, mihi.

Occurrent insuper in hoc pœmate, Nomina quedam, Latina Pœseos & Gramatices regulis non accomodata: ea, nolim, errori aut inadvertentiæ meæ imputes. Genus enim & quantitatem ipsorum juxta vernaculam expressi. Hinc urbium sæpè masculina, fluminum verò fœminina epitheta, & Vocalem ante plures Consonantes abbreviatam, leges. Ita Illyrici postulabat idiomatis proprietates, Latinis aut Grecis necessitatibus non coërcenda: quibus aut generis aut pronuntiationis natura alteraretur. Ob id in Berislav & Jastrebarsko mediæ syllabæ naturâ breves, nullâ positione corripiendæ fuerunt. tanto minùs Nominum patriorû genera peregrina consuetudinis gratiâ immutari debebant. Ita etiam & litteras pro possibili conformavi. Quare ç, pro cs vel ts: ç', pro ch vel tj: ç semper eandem acutam vocem faciente, quam apud Latinos ante i & e habet: cujus pronuntiationem ante a, o & u, k nobis vsitatum distinguit. Í pro lj, ly, vel ut Itali scribunt gli: ñ, pro nj, ny, vel Italo more gu: z, pro x, vel sh, quasi liquefacto z, accipi: dum secus multiplicatis ita litteris nequaquam perfectè possunt

sunt exprimi. Y quoque cum vocalis sit, accepi pro ea, qua indigent perquam frequenter Illyrii ante r alteram consonantem praecedens, qua ab alijs male per a, e, & o scribitur; ego haecenus per ö, & ë rectius expressum censui: tamen cum vocalis sit exmittendam haud existimabam. Quae, & plura alia, in Orthographia mea Illyricana, sive absoluta Latinis elementis voces Croaticas describendi methodo, clarius exhibentur. Quedam etiam Nomina propria significativa latinizavi. utè Banale pratum, pro Baña Luka: Salsa petra, pro Slan kamen, Salan kemen.

Karlopolis, pro Karlovac, sive Karlostadio. ita & à

Latinis usitata Croaticè dixi, utè Hyrvathia, pro

Croatia: cum & antiqui Graci & Patry Scrip-
tores Chrovathiam scripserint, & nos

Hyrvati vocemur: Kulpa & Kup-

pa pro Kolapi flumine &

si quae alia. Boni con-

sule, Candide Le-

ctor, hanc

opelam,

&

Vale.

PLORANTIS
CROATIAE

SAECULUM PRIMUM.

Ij, quibus est hominū rerumq; suprema potestas,
Et nihil occultum : quorum solo omnia nutu
Principium & finem capiunt ; sine numine vestro
Nec spirat mortalis homo ; quo crimine læsos

Infelix tantas Hörvathia movit in iras,
Quòd nec Bellorum nec Pacis tempore digna
Solamen sentire fuit ? Date (quæso) benigni
Postremos saltèm posse enumerare dolores,
Quos lacrymæ lenire solent ; toleratiùs inde
AÆrumnas ventura suas ut perferat ætas :
Aut forsan vestro felicior illa favore,
Quanto majorum fuerit servata labore ?
Prospiciat sic docta. juvat meminisse malorum.

Non revoco lacrymas, quibus olim sæpius auxi:
Danubium, Dravum, Savum, Kuppam atq; Naronem
Dum me Romanus pereret dum Sarmata, tecta
Comburens flammis, & campos cædibus opplens :
Exitio vicina meo ; contenta recentes
Fatorum plorare vices : postrema duorum
Sæclorum memoranda gemam mea vulnera : lenit
Longa ætas veterem, præsens dolor acriùs urit.

Postquam nostra jugo captivum Boffnia Turco
Submisit collum, Regum damnata suorum
Seditione magis quàm Thraci marte coacta,

In me Oriens ruit omne malum, quo tristior olim
 Vix fuit Illyricis gelidus Septentrio regnis :
 Perpetuo Thrax namq; jugo crudelis, avarus,
 Subdita colla premit : tantoque superior ausu
 Inflatur tumido, quanto vel blandior illi
 Arridet fortuna, magis vel supplicat hostis :
 Ne quocunq; modo sese neget esse tyrannum.

Primam Thræicii Belli vim Jajcia sensit:
 Sic ab ovi formam tumulo referente vocata,
 In quo structa jacet : varias experta Gradivi
 Sæpè vices : ut quæ patriis est janua campis
 Ad montes Uforæ & Pini : quejs Bossna reclusa
 Tvyrtkoni primùm regales fecit honores.
 Hoc etenim castrum cum Thrax mihi fortis ademit
 Scabrosum scopulis Valdanum liber adivit,
 Et Savum ac Colapim sinuosos. Corbaviamque,
 Antiquis claram Corybantum nomine, vastat,
 Quæ tribuit nostræ de se cognomina genti.
 Japidiam antiquam crebro populatur : ut Unnam,
 Valdanum priscis, Savanosque & Colapinos
 Sæpiùs infestus vexavit. tristiùs at tunc
 Quando Dereçinus prædam erepturus in agris
 Corbaviæ infelix pugnat cum Jakupe Turco,
 Et flore amisso totius nobilitatis
 Captivum sese victori præbuit hosti.

A. Ch.

1501

Spem non exiguam prima mihi fronte spondit
 Sedenum sæclum Christi nascentis ab ortu
 Quod pia connumero ; Vladislavi namque regentis
 Pannonias, contra Venetos quas moverat, iras
 Præsul Alexander sanctè placavit, & arma
 Threicium versùs impendere svaserat hostem,

Præ-

Præfide Corvino, nostro Prorege, Joanne,
 Matthiæ Regis nato; belloque parabat
 Subsidium Præful, Venetosq; ligarat ad illud
 Duplo præstandum majus. jamq; arma parabam
 Exitio Turcis. Sed fors inversa meorum
 Frustravit pia vota Ducum, pia vota juventæ;
 Defuerat bello condicta pecunia nervus.
 Sic etiam Reges falluntur? & odia passim
 Evertunt privata bonum commune? quod ipsum
 In tacitas (video, Cœli!) vos provocat iras.

1502. Contremuit tellus, ac si ventura videret
 Fata meis nocitura bonis. quo nempe tremore
 Multa suas fuerant domicilia passa ruinas;
 Corruit & divi turris campanea Marci
 Slavniæ in urbe, vocant quam Græci nomine Montis;
 Ut nec firma solo videar, nec ab æthere tuta.

1504. Vix pono tristes nuperna strage dolores,
 Cùm mox custodem mihi limitis obsidet arcem
 Jajciacam Turcus, qua jam fuit ante repulsus.
 Invasit miseram non vanus terror; ab inde
 Summa mali facilisq; via est, metuenda Croatis:
 Præcipuum captiva petit qua Bosnia passum
 In mea regna, suo post aggredienda tyranno.
 Corvinum cum pube mea succurrere Jajci
 Expedio celerem; Dux hostem aggressus & arci,
 Decertans pugna prosternit millia quatuor,
 Cætera profigans Jajcensem liberat urbem:
 Ast & natorum ceciderunt mille meorum;
 Dulcis amor patriæ, merito præstantior isto
 Eminent: hac tegimus natos hac sorte parentes.

Vix solvo exequias, & membra exangvia terræ

Condo : novas Turcæ clades nova damna minantur
 In mea continuò plùs & plùs jura volando,
 Vastantes Pofegæ & Vulkovarenfia rura ;
 Scilicet vnde fuis primùm deferta colonis
 Conatu levioze queant pòft capta tenere.
 Hos quoq; Corvini virtus profligat & amni
 Non paucos mergit Savo. Sed prò invida Parca
 Hoc mihi præfidium de vivis prorfus ademit :
 Ut pòft ultrò meæ ferpant fine lege ruinae,
 Nec me jàm præfens defendat acinace Princeps,
 Quo præfente alacris volat ad certamina miles.

1511. Cyrvivicæ mons eft, nomen de vermibus haufit:

Pauca hìc pugnabat cum Turcis turba meorum
 Et fato adverfo ; nam letho & fangvine multo
 Nobilitavit humum, defpectaq; nomina montis
 Erexit, præbens avibus fe & vermibus efcam.

1512. Jamq; à divitiis arx Blagaj dicta, Georgi
 Urfini Comitit, ceffit captiva tyranno,
 Ad Sanam à Bano Babonigo condita quondàm :
 Divitiis mala figna meis ! Annoque fequenti

1513. Excurret Turcus Dubicenfia rura fuperbus
 Et prædas jàm victor agit, potiturus iisdem,
 Ni Beriflav Prorex hoftem invafiffet, & ipfum
 Fudiffet ferro, rapidis mersiffet & undis ;
 Latronem nam præda ingens & culpa gravabat.

1514. Rara nimis hinc, sævit hyems tam frigore multa
 Quàm nive (qua tellus bis trino mense fepulta
 Plurima damna tulit) magna cum ftrage foluta
 Jumentorum hominumque penès. fic durior Aether
 Sæviit in miferos. Poftquam melioribus auris
 Altior æthereo terram Sol igne foveret,

Senonibus nostris infensi plurima Turcæ

1515.

Damna patrant. illis Rex succurrebat in ære:

Sed Peren, ut Prorex simul & Capitaneus urbis,

Deglubit Cives: tanto minùs aptus honori,

Quò minùs est animi generosi: multa superbo

Fortunæ defunt bona, defunt omnia avaro.

1516.

Post ea Junus-Beg Bossnæ Præfectus ad annem,

Cetina qui nobis, Nestum dixere priores,

Impositum ruppi castrum Sin nomine, forti

Marte premit, redigens in prædas omnia circùm;

Donec amans Civis propria cum morte salutem

Exemit patriam; profugum simulatus, adivit

Barbarum & occidit. quo factò, instanteq; Bano,

Ad celerem dat terga fugam gens barbara, fama

Territa Proregis Berislavi: cuj bene nomen

Gloria lecta dedit: quoscunq; is coeperat, omnes

Infixos palis avibus porrexit in escam;

Taliter exolvit poenas temerariùs hostis.

Ast hoc ipso anno Vladislavi tristitia Regis

Funera deploro; longa dignissimus ille

Vita erat & fato meliore; sed impia Parca

Non parcit, cùm tempus adest fatale, vel ulli:

Subditus & Princeps naturæ debita solvit.

1519.

Knin Arx insignis (Tininum dixere Latini)

In ripa Titii, qui vulgo Kyrka vocatur,

Condita magnificè, Nelepetis, regia dînde

Arte lociq; situ validissima, subdidit hosti

Captivum miseranda caput: nec Banus adesse

Tutandæ poterat; fato namque ipse sinistro

Per Plisias alpes hostes venatus, in horum

Labitur insidias, sine milite, tum sine & armis:

Ut sceptro tantum Prorex & presbyter usus
 Extitit; egregie hoc sese defendit in hostes:
 Sed plures unum facile excussere secures
 Sceptrum: Proregem solum plebs multa peremit,
 Krusicii Petri fraude has inductus ad aras
 Occubuit; Petrum magno corruperat are
 Strigonii Præsul Thomas, homo avarus, honoris
 Virtutisque osor tanti Proregis iniquus.
 Occidit insignis Miles, divusque Sacerdos,
 Illyrici Prorex, Wesprimi Præsul, & ipse
 Thesauro Regis Præfectus, magnus in urbe
 Inq; ora Senonum, Jajcensiq; arce Strategus,
 Tam merito Berislav, quam nomine stirpis, habendus:
 Nunc martyr viridem gestit super æthera palmam.
 Infelix Jesenica locum sola invenit hosti,
 In quo vir tantus vinci atque occumbere posset.

15 27.

Ostrovicæ fatum jam nunc approximat arci,
 Quam Rex Bela olim Scythicis compulsus ab armis:
 Condidit in tumulo Licæ telluris acuto,
 Hinc nomen nactam; Turcis captiva gemiscit,
 Nec jam colle suo, nec jam factore superba:
 Ut nihil est firmum, quo Mundi gloria pendet.

Sic Orlovçicii Pec' arx in rupe cavata,
 A qua nomen amat, Turca vi fraudeq; capta,
 Imperium atq; fidem mutat. Comburitur infra
 Modrussam vicus, templi splendore decorus,
 Hujc Ostariæ nomen, quod scilicet olim
 Hospitium fuit hîc Savana petentibus arva.
 Littore ab Adriaco. Circum montana latroni
 Commoditate favent loca, sylvarumq; recessus.

Hæc ego dum specto lacrymis super ora profusis,

Nobi-

Nobilis arx atque urbs præ multis maxima, Savi
 Fluminis in ripa situata, ubi jungitur ipse
 Danubio: sed ne majori, nobiliore
 Parte prior cedat, mutarunt nomina in Istrum:
 Belgrad ea est, Latii dicunt communiter Albam,
 Impropiè Græcam: Taurunum dicta vetustis,
 Invanum tentata priùs, multoq; redempta
 Sangvine Turcorum: nunc ipsis præda cruenta
 Sed locuples (quia Pannoniam referavit utramque.)
 Quam malè defendit præses, cognomine Turcus.

Tantæ urbis casu loca Savo proxima circum
 Sultanus capit; ut Kopnik, Baric'que, Sabacque:
 Mitrovicamque, satis celebratam antiquitus urbem
 Nomine sub Sirmi, per quam Provincia tota
 Sic vocitata fuit, Romanis nota. Deinde
 Juxta Danubium Zemun, Kemenic'q;, Petramq;
 Salsam (prætereo pagos & castra minoris
 Nominis) ac totum flamma ferroque Ducatum
 Defædat. Sirmî quæ fæcundissima tellus,
 Quas patitur plagas! Hinc magna parte jugavit
 Pannonios, fortique meæ postrema minatur,
 Impius Eois prædo qui nuper ab oris
 Prodiit, Occiduas extendens brachia in oras,
 Nulla cæde satur, nimiùmque superbus, avarus.

1522.

Krupa quoq; Auranae priùs arx subjecta Priori,
 Postea Zriniacis, Unnæ super amne locata
 Fortiter impetitur, sed frustra, hostilibus armis:
 Quam mea defendit contempta morte juvenus.
 At Scardona cadit, celebri sat nomine clara,
 Urbs vetus ad Titii flumen situata, Liburnis
 Chara olim sedes, Turco fit subdita juri.

Hinc

Hinc ferus, injectis Kliffana suburbia flammis
 Funestat; quicquid non aufert, omnia delet
 Ferro ac igne ferus; gaudet nocuisse tyrannus.

1524. Non saturata locis tot Turca superbia captis,
 Protinus in longinqua manus extendit avaras:
 Jamque per Ozlensem Jastrebarskumque per agrum
 Ingentes abigit prædas. Krupamque novatis
 Viribus aggreditur: frustra tamen usque laborat,
 Atque utinam semper! venient sua fata sed heu
 Et Krupæ! miserumque statum plorabit & ipsa.

1525. Alta iterum Jajces mihi & urbis, mœnia & arcis.
 Bossnius ac Hlívnae Præfecti, viribus aucti
 Innumeris, telis quatiunt gravioribus: ut jam
 Proxima casuræ metuebam fata, relata
 Fama mihi obsessæ quando fuit: illicò fortem
 Christophorum Comitem Modrussæ mitto; juvamen
 Obsessæ ferat. Ille celer succurrit egenti,
 Continuòque tribus non dempta nocte, diebus
 Confligens, tandem superis melioribus, ausu
 Non numero (hoc longè major namque extitit hostis)
 Debella Turcum, Jajcemque liberat; unde
 Defensor Patriæ pro laude à Rege vocatus,
 Namque salus Patriæ de Jajce summa pependit.
 Eripio Turcis hinc Jajcen, tristis at illinc
 Fama mihi paulò post fertur nuntia casus
 Et cladis, Sirmî qua tellus fertilis arvo
 Et cælo felix, crudeli subdita Thraci
 Evertit nostras aras & templa profanat,
 Ac Mahometano jam vivere dogmate discit.
 Humanis rebus sic heu infirmius est nil,
 In quejs fortuna & casus quamplurima possunt;

1526.

Semperq; in pejus miseros fortuna coercet,
 Cùm semel esse mala incepit. Vix Sirmia rura
 Deplanxi & plebem, parva in regione colonam :
 En Muhaçinus ager (de muscis nomen adeptus
 Omine non fausto) totum proclamat ad orbem
 Infandam cædem populi procerumque suorum,
 Regis & interitum; qui cleri hortamine motus
 Sancitam pacem cum Turco Principe rumpens,
 Disparibus fociis turbatoq; ordine adorsus
 Certamen fatale fuit; sed sobrius hostis,
 Atque sui parens dictis sine lite strategi,
 Prævaluit victor! tantò truculentior ausu,
 Quantò supplicior quando pro pace rogabat.
 Pannonii Hyrvatique Duces, primique Dynastæ,
 Prælati, magnique viri cum milite forti
 Confusi Dacis miserè sternuntur in arvis:
 Ut captos inter, gladiique furore peremptos,
 Millia bis centum numerem: Rexque ipse fugaci
 Præcipitatus equo, limoso Karas in amne,
 Cum vita in patriam conceptum extinxit amorem:
 Atq; hinc Ungaricis & prima & summa ruina
 Invaluit terris, & pars amissa coronæ.
 Quantus ubique timor? quæ consternatio plebis?
 Quæ fuga? qui gemitus? humana edicere lingua
 Non posset, tenuive manus describere penna.
 Dux hujus belli, tam raræ cladis & autor,
 Infelix Tomoreus erat, cui mitra Colossùm
 Casside visa minor: Sacra aspernando Deorum,
 Arrogat imperium fera mens super arma Gradivi,
 Et Regi dare jura suo vesana voluptas,
 Postponendo Duces Bellorum sorte peritos,

B

Quos

Quos ego ab hinc, illinc quos Transylvania misit.
 Sic malè bella gerit, cuj rerum cura sacrarum
 Et vitæ innocuæ tenor est servandus : iniquè,
 Hosti etiam desponsa, fides violatur : & hostem
 Non spernat causæ propriæ fiducia. finem
 Incertum bello & liti fortuna reservat.
 Tantorum monachus fuit vnus causa malorum !

1527.

Inter funestos, pro successore Coronæ,
 Quos persæpe cient improlis funera Regis
 Votaque Magnatum vidui discordia Regni,
 Motus, Corbaviæ princeps arx Udvina mæstam
 Incidit in sortem ; collo depressa superbo
 Triste jugum imposuit : Torquato absente patrono,
 Karlovic à patrio qui nostris nomine dictus.
 Tunc & Likenses cepit percurrere campos
 Turcus eques, delens pagos atq; oppida flammis :
 Nec posita in tumulis castella tuentur apricis,
 Apta situ, sed pressa siti : licèt arva salubres
 Excipiunt amnes : & toti nomina terræ
 Flumen Lika dedit, Latiis medicina salubris.
 Cædibus & flammis serpit Thrax impius, omnem
 Informem mihi reddit humum, vacuamq; colonis,
 Quam præ mille alijs natura fovebat amenam,
 Ditis & indigenæ fecit cultura superbam.

1528.

Tandem etiam Jajce castrum prænobile victum
 Captivas in jura manus hostilia præbet :
 Et quotquot pagi, castellaq; & oppida circum
 Jajcensi suberant juri, nunc Turcus iisdem
 Jura dat & legem ponit, mea pignora cœdit
 Ense ferus. prò quæ regno fit plaga Croato !
 Quicquid Porisius (nunc Vyrbas) Savus & Unna,
 Ter-

Terrarum capiunt, villis pagisque fatarum,
 Pingue solum, à propriis desertum penè colonis
 Nunc urfos alit atque lupos, vel utraque ferarum
 Efferiorem hostem; toto jam rara supersunt
 Telluris spatium castella & castra, locorum
 Fors defensa situ, quæ nondum possidet hostis,
 Sed potiturus adhuc: Divorum templa crematis
 Tectis atque aris, sine mysta, flebile visu!
 Ruderibus nisi nota rigent: cecidere Parœci
 Egregii, fortesque viri, captivaque ducta
 Vel dilapsa abiit plebs. res perdura profecto
 Et salvis, patrios est deseruisse penates.

Necdum Magnatum Procerumque sopita meorum
 Scissio tristis erat, qua nil egisse licebat
 Viribus attritæ: quibus ultrò creverat hostis,
 Adriam ut hinc montem, mare qui cognomine fecit,
 Sæpius & celerem cursu transiverit Unnam,
 Ac tutus prædas ad propria victor abegit.
 Interea Prorex fatali febre laborans

1537.

Prole carens, Patriam sese ipso privat: amore
 Quam bene dilexit vero: privatus & ipse
 Fortunis propriis; Patriæ ne fortè ruinam
 Extremam videat, fato meliore vocatus,
 Defessam ærumnis vitam gravioribus Heros
 Subtrahit: stirpis Torquatæ nobilis hæres.
 Ingenti Patriam feriit mors ista dolore:
 Illa etenim, variis hoc tempore tradita Banis,
 Nil experta boni: fortuna potentior omni est.

1536.

Ex improvise nostras prorumpit in oras
 Barbarus, & Dobboj Berislavi nobile castrum
 Occupat: hinc pergens ad Savum Brod capit, isto

Nomine trajectum vocitamus in annibus isthinc
 Trajecto Savo, Pozeganum fufus in agrum
 Urbem arcemque capit, quæ nomine dicta recenti
 Sic est, quòd ferias celebrans fuit igne perufta,
 Incero quondam Romanis. Inde Cetinum
 Diripiunt castrum cum clauftro fubtus & urbe
 In Klokoçe terra, Comitatus antè Goricæ,
 Hic Ladiflav natus Rex fanctus. quàm ferus hostis:
 Non finit immunes Divorum Turca penates.

1537. Auditis ita Rex Ferdnandus mille querelis,
 Ut populum tegat, ac fævum de finibus hostem
 Arceat, armatæ mittit plura agmina gentis.
 Hæc fociata meæ, ductor fi strenuus effet,
 Trans Hebrum poterat victum depellere Turcam,
 Et reparare meam vicinorumque falutem;
 Tam fuit inftuctus iuftis exercitus armis.
 Sed Kocian Belli summo cum jure strategus
 Clam multo à Turcis accepo turpiter ære
 Proditor infamis fic agmina noftra regebat,
 Sic hosti favit, vicena ut millia noftùm
 Occubuere virùm, gentisq; utriusque strategi
 Ladron & Bakic; vitam Kocianus amico
 Liber ab hofte refert, quam perdet turpiùs olim:
 Non etenim tempus minuit peccata, fed auget,
 Et fieri graviora folent, quò longiùs illa
 Infelicem animam misero fub corpore pafcunt.
 Quanta falus Regni bello dependet ab vno:
 Quanta mala à timido vel avaro Præfide belli
 Incumbunt Patriæ! duris exercita virtus
 Obfifit duris; flectuntur ad omnia molles.
 Interea totum Klis arx obfessa per annum,

Condita ab Augusto cuj Diocletia nomen
 Indiderat longis vicina in rupe Salonis:
 In jus hostis abit. Prò cuj vis ulla nocere
 Non poterat: fitis atq; fames miseranda peremit!
 Inde Nadin, Titio castellum in flumine: multa
 Præterea circum cum pagis prædia, villas,
 Deseruere sui loca non defensa coloni.
 Augetur timor hinc, illinc audacia crescit:
 Ut victis venit ille comes, victoribus ista.

Ipsa nec hujc fato speciosa Aurana resistit,
 Deliciosa lacu: sedes famosa Priorum
 Templi Equitū (claustrum fuit hinc Zvonimerius autor)
 Dinde Rhodi: captiva hosti nunc ostia pandit.
 Difficile est contra torrentia flumina niti
 Nautæ imbecilli: nec fit pro robore forma.
 Ne tamen ulterius serpat contagio tanta
 Adriacis nocitura locis, media omnia tollo:
 Tunc Znoil & Vraçan, castellaque proximiora
 Evacuat, vastatque suos fugiendo colonus:
 Proq; agris mavult scopulos habitare marinos.
 Chara homini vita est, licet ipso in carcere clausa.

Heu; jam nec Dravus auratis dives arenis
 Tutus ab hoste fero magnum decurrit in Istrum;
 Juxta ipsum positas arcemq; urbemque refluxus
 Vicinæ quejs nomen aquæ concessit Ofeki,
 Occupat Eous prædo; qua commoditate
 Et mihi & Ungariæ noceat magis. hinc quia flumen
 Latius effusum se humiles demittit in undas,
 Et longi tolerat collo juga pentis amico.
 In mea damna modis studet omnibus impius iste
 Barbarus, atque rudis, tanti sua commoda pendens,

Ut nihil ipse nefas, quicquid juvat, æstimet esse.

1538.

Dubicia ac aliis succedunt tristia fata ;
 Servitii non gnara prius, jam colla tremendo
 Submittit miseranda jugo, nocitura deinde
 Visceribus matris. Jesenovac longius infra,
 Savanas ubi se Valdanius amnis in vndas
 Effundit, procul à nostris hac sorte remotum,
 Deserimus vacuum : cuj lignea fabrica, valli
 Pro muris : igni nec ferro obsistere gnarum.
 Hunc postquam, allectus fluviorum Turca duorum
 Commoditate, locum reparat, munitq̃ valenti
 Præsidio : metuens quamplura pericula Banus
 Eventura, locum ferro destruxit & igne.

1539.

Ast ubi vicino vicinia fida tulisse
 Unanimem debebat opem ; commune periculum
 Qua tolli quiret ; Venetus sua tella reponit,
 Cum Turcis iniens, multo quam munere solvit,
 Pacem. Ita quisq̃ suæ privatim prospicit ædi :
 Nemo vicinum, nemo jam publica curat.

Sed nec ea Turcus contentus pace quievit ;

Rizonium Illyrici veterem vi subdidit urbem,
 Expugnatq̃ Novum præda cum divite Castrum,
 Nulli in quo vitam nimium ferus ille pepercit ;
 Rizonio finui locus hic stat junctus uterque.
 Occupat & Nadin, desertam nuper : & armis
 Infestis urbem Sibenik, Sicum antè vocatam,
 Impetit : at vano conamine ; durius hosti
 Muris atque viris Sibenikum forte resistit.

1540.

Tunc Huzren Bossnæ Begus, Kliffæq̃ Murates,
 Zrinensem vastant agrum crudeliter : arcem
 Oppugnant ; sua quæ tribuit cognomina stirpi

Subitiæ, quæ post cognomen sumpsit ab arce
Zrin, in prærupto situatam colle; sed illa
Incolumis doluit campestria damna fuorum.

Hoc & Murates, Bossnæ qui præfuit, anno
Ad placidi Colapis gyrosum sæviit amnem,
Dubovac, Steniçnak item, primaria in illo
Oppida districtu terræ, prædatur & igne
Funestat, ditemq; rapit sine sanguine prædam.
Ad Belli non tuta vices stant, præside quando
Præsidiove carent aut ductis, oppida, vallis.

Dum sic diviso malè currunt omnia Regno,
Postrema ad superos Regem vocat hora Joannem,
Qua regnum & vitam finit: nec tutus amicis,
Tutorem nato Solimanum deligit hostem;
Agnelli quasi cura lupo tradenda fuisset,
Et non cognatis ovibus? mortalia jam plus
Ingenia haud miror, delirant si quoque Reges;
Quod fuit expertus paulò post regius infans
Cum sibi regalem tradi prætenderet urbem
Budam Ferdnandus; tutor Solimanus adivit
Ungariam: Budamque sibi servavit, & illum
Ad Dacos misit vidua cum matre puellum:
Exemplum fecit sæclis memorabile cunctis;
Nullus ab infido fidei speretur ut actus.

Inducta heu suafu monachi Regina Georgi,
Hosti quàm Regi potiùs concedere Budam,
Regali folio jam longa per æva superbam,
Maluit infelix; infelix: namque venire
De sceptro ad baculum, nimum res dura profectò est.

In spes me fortuna novas jam provocat; unde
Et mæstum lenire queam, fortassis & olim

Vulnera quæ sanem. duo martia pignora fratres
 Zriniades video jam pubertatis ad annos
 Pervenisse : avidumq; latus præcingere ferro,
 Aspiceret & torvo vexilla Otomanica vultu.
 Hi prima ut navent forti rudimenta Gradivo,
 Comburunt Kamengrad, lapidi cognomine castrum
 Ad lentum Sanam, celeri qui jungitur Unnæ,
 Constructum ponti custodem ; tutius ut post
 Japrenses saltus & pingua rura frequentent.
 Non modicus pavor hinc vicino nascitur hosti,
 Qui de principio fortunæ, judicat hinc et
 Accrescunt animi nostris. Sed perbreve nobis
 Solamen fuit hoc : non multò namq; deinde
 Zriniacum castro sub Vinodolense Joannem
 Occidunt homines Prælati Zagrabiensis ;
 Ne mea vel desint in cædes arma meorum.

1542.

Zagrabie, clerum Ladislav cui sanctus adauxit,
 Forma tamen tristis nomen dedit ipsa sepulchri,
 Prosternit funesta pios contagio Cives.
 Grande malum : fratri quo frater adesse, nec uxor
 Audet in amplexus dilecta venire mariti!
 Sic peccata hominum divina Astræa requirit.

1543.

Pannoniis iterum Sulimana potentia campis
 Incubat, atque novi ponit fundamina regni.
 Valponem primùm Garai stemmatis arcem,
 Juribus & fundis amplam, ditionibus hostis
 Subjecit propriis : trajecto flumine Dravi,
 Siklosum insignem capit arcem : patria quondam
 Christophori astronomi fuit hic; Peucamq; decoram,
 Pecuj ipsa voco, cui quina ecclesia nomen
 Fecit apud Latios notum, Thrax diripit urbem;

Tem-

Templa, sacras statuas, arasque prophanat, & omne
 Exercet scelus in veteres novus incola Cives:
 Ut rarò pius est, qui vitam ducit in armis.

Hæc meus attonitis gemeret cùm Dravus in undis,
 Illic Danubius lacrymis deflebat amaris
 Metropolim Regni totius Strigonium altum,
 Sacratamque diu tumulis regalibus Albam:
 Totq; arces, pagos totq; inter utramque jacentes,
 Et tot Claustra capi! Quanto jam tramite labat
 Pannonia, à proprio quæ dicta valore Valerja
 Antè fuit! Video; quòd casibus omnia subsint:
 Cæcag; & inconstans fortuna vagatur ubique.

Absterfi necdum lacrymas, minuïve dolores,
 Cùm nova Pannonicam Thraxdamna movebat ad ur-
 Javrini: quam vix satis Arrabo protegit Istro (bem
 Conjunctus; Banum moveo, succurrat amicis:
 Et fecit; cæso qui trino mille Getarum,
 Tum profligatis reliquis, eliberat urbem.
 Sic dat opem sincerus amor, licèt indigus ipsa:
 Insignemq; animum vicini injuria lædit.

Dum pro Pannoniæ pia fit mihi cura salute,
 Damna domi patior. nam Bosnæ Præses Ochinum,
 Stupçenicem, Csakov, Belastenamque per arma
 Per vim Slovinias expugnat & occupat arces.
 Adriaco vicina freto loca deinde petivit,
 Regalem Senniæ visurus forsitan urbem;
 Antiquam Senonum patriam, qui sæpè Quirites
 Terruerant inter cella Urbis mœnia, quique
 Jura dabant pelago, Galli dicti atque Liburni.
 Hic tamen adversam nacta est audacia sortem
 Turcica: nam Gazkæ clarum sed fertile cancris

Sanguine turbavit flumen, perq̄ arva suorum
 Corpora cæsa feris avibusque voranda reliquit.
 Tempore sæpè brevi fortuna, loquere, favores
 Immutat proprios: nam nulla lege tenetur.

Tot bellis fessus, spoliis tot onustus, ab armis
 Thrax cum Rege meo cessare paciscitur: ut quo
 Tempore securus colat arva paterna colonus,
 Et non turbatus per Martia classica Civis
 Inter privatos requiescat quando penates,
 Ac quæ destruxit Bellona, redintegret alma
 Pax. Hac sperabam, charis persolvere justa
 Natis, & tumulis exanguia condere membra.
 Sed nunquam sincerus amor speretur in hoste,
 Nulla fides fidei est in contemptore. quis, oro,
 Fallere turpè putet quemquam, cuj tollere vitam
 Pro laudis merito censet? mox barbarus idem
 Ascrivii, quam nunc Kotor incola nominat, imo
 Rizonii maris in secessu, fortiter urbem
 Classe petit: sed abit Pacis violator iniquus
 Pulsus ab hinc; pacem turbantes Juppiter odit.

1544. Prosperiore tamen Velikam fato impetit arcem,
 Magnanam Latio quondam sermone vocatam,
 Quam longè Reges habitabant Bate priores,
 Ut nunc regalem Velikam voco: pluribus olim
 Præfectam vicis, pagis atq̄ urbibus. ipsam
 Subjicit imperio vis & fortuna tyranno.
 Turcica nunc Velika est, mea Velika desinit esse;
 Ut jam, nil magnum, videam, mihi sorte relictum.

1545. Slovinios percurrit agros jam tutior hostis,
 Cum prædis spoliisque redit: nam prædia circum
 Diripit; & tanto majori concitus ausu,

Vel nimium fidens fortunæ ad vota secundæ,
 Kosc'ineam penetrat valido cum brachio ad arcem;
 Montibus amplexam, medio quæ confidet agro,
 Nacta ab equis nomen: forti oppugnata resistit
 Hosti, dum Prorex & Bildenstajnius heros
 Auxilio obsessæ veniant. mox clade recepta
 Dux simul & Prorex pulsi rediere. Sed hostis,
 Cùm nocuisse nihil se posse adverteret arci,
 Adversamque sibi metuendo postmodo sortem,
 Vastata latè longa regione recessit:
 Quicquid non aufert, hoc destruit impius hostis.

Ingemui tantæ cladi, nec dinde minori
 Mærore afficior, quando Moslavina (Claudî
 Montem Romani veteres dixere) repente
 Succubuit casu vi Turcæ. Claudius isthinc
 Ortum habuit Cæsar, sed mons est aureus ipse,
 Strata docent, quibus est Romanis antè petitus;
 Csuporianus erat quondam, quem postmodo Bakoç
 Affini Erdedum stirpi pro dote reliquit.

Sic vi, sic armis, non lege aut jure parantur
 Regna: subest pauper legi, se fortis ad arma
 Provocat. à fatis humana sed omnia pendent,
 Seu bona, seu mala sunt. quoniam prævertere nemo
 Fata potest, nisi tu fatorum Juppiter autor,
 Atq; ideò sunt fata animo patiente ferenda.

Res pusilla nimis fortuna humana profectò est,
 Cùm nullum satiet, nullum impleat: omnia adiri
 Per scelera imperium, regnandi sæva cupido
 Non putat esse nefas. hæc vasto Oriente Tyrannos
 1547. Mutua in arma movet; crudelis Mustafa primum
 Fratrum cæde tumens inquirat funera patris,

Perside & AEgypto contractis: ut pater ipso
 1548. Infelix nato, bellum infelicius egit;
 Exemplum, Turco quantum credatur amori.
 Jam si Christicolis mens una animusq; fuisset,
 Quàm facilè Europa poterant expellere cunctis
 Infensum Turcam, proprio nec sanguini amicum.
 Sed privata domi curans sua commoda quisque,
 Nemo mali alterius voluit, propriiq; pericli
 Esse memor; morbo hoc vicinia tota laborat.

Hæc inter Malkoç prædarum avidissimus, armis
 Totius Bosniæ, mediæque Croatiæ (ò ingens
 Materno cordi dolor) almæ rura Topuskæ
 Perñæ & Steniçnak terras ac prædia latè
 Pervolat, expilat, flammisque ruinat, & inde
 Captivis rediit spoliisque ad propria dives.
 Nulla venit fortuna, Dei sine numine: nulla
 Pœna venit nostro sine crimine; deniq; nostro
 Arbitrio si quid conceditur, omne profectò
 Pronius in lapsum est. gravitas quia tendit ad imum
 Sponte sua; volucres conatibus aëra poscunt,
 Descendunt positis nullo conamine pennis.

1552. Ungariæ sequitur multis fatalior annus,
 Quo Temesum, Lippam, Tolnok, Csanad atq; Felakū
 Et charam antiquis Wesprium Regibus urbem,
 Thrax capit; ac miles Palastæ cæsus in agro
 Pro patria occubuit decertans. Inde Dregethum,
 Jarmat, & Seçen arces vicinaq; multa
 Castella obtinuit Thracum ambitiosa potestas;
 Tam malè discordes animos fovet Ungara tellus.

Sed nec apud me Ulaman nuperna sorte quietus,
 Ad nova contendit Regni incrementa superbi:

Sloviniam petit; & trajecto flumine Savi,
 Csaſmam urbem, tumulo Kolomani nobilitam,
 Verocamq; arcem Comitatus jure potentem
 Banſiacam ſedem, vi ſurripit: inter utramque
 Complures vicos, pagos caſtellaque flammis
 Devorat, in prædam potiori parte redacta
 Infirmæ plæbis, quæ non fuit enſe perempta;
 Concidat ut Slavæ nomen laudabile gentis.
 Hoc ut ſuſtineat Petrus Eerdæodius hoſti
 Opponit modicas vires: flammisq; Gradiskam
 Corripit: & Velikam ſocio pro milite vertit
 In prædam. Sed non mea damna hæc poena refarcit;
 Barbara multiplici ſuperat me Turcia gente,
 Ut cuj multa uxor pellexq; in cœlibe vita
 Nullus honor, ſed pæna magis, ſua damna, ruinas
 Ex facili reparat, mox viribus aucta reſurgens.

1553.

Rectè feſta trium celeberrima Regum,
 Cùm Malkoꝝ Begus Kreſcicem Mutniciamque
 Deprædavit ovans & longa valle redivit
 Incolumis, valli cuj Caſtaneapolis hæret.

At paulò poſt hæc Alpes tranſgreſſus ad arcem
 Corbaviæ Bunic', Peruſic'q; in finibus agri
 Likenſis (pauca noſtrorum à gente relictas

1493.

Poſt Derençeni fatalia prælia Bani)

Venit, & has reparat tectis, ac gente Otomanna
 Munit: quas hoſtes mea Scia deinde videbit.

Vix uno à prædis ſeſe Thrax continet anno,
 Contemnens Paci data ſacramenta colendæ
 Ad nova Chriſticolis impendit damna; valenti

1555.

Pannonia rura manu petit; hic nova Caſtra, Bobovac,
 Jacobi divi pagum, Krotnumque, Kapuſque

Vi capit, & Turca jubet amodò vivere lege.

1556.

Impendent valido tandem sua fata Sigeto,

1530.

Quod Rex aggeribus cinxit fossisq; Joannes:

Hoc Marte oppugnat ferus Halil Passa potenti,

Mensibus addendo menses, noctesq; diebus;

Ut nullum omittat præclari militis atque

Egregii Ducis officium, bellator ab annis

Ad senium teneris: prudentia nemque Strategii

Bellantisq; valor vincunt, referuntq; triumphos.

Sed major fortuna meis, quia justior, armis

Favit: ut obsesso potuit nil Turca Sigeto,

Quin profligatus Duce Zrino Lenkovioque

Pro vita fugit, justæ cedendo triumphum

Causæ, dante Deo: stragem tamen attulit antè

Vicinis terris, vicis pagisq; crematis;

Vincere cùm nequeat, gaudet nocuisse Tyrannus.

Regia Ferdinandus proles hoc tempore venit,

Fortunæ laturus opem cum milite nostræ,

Militiæ Dux ipse, Ducum veneranda corona:

Restituique mihi depulso Thrace Bobovac;

Aufoniis Fabiam, corrupta voce Baboçam

Unnis, & circum castella jacentia, nuper

Non protecta satis quæ vi sublegerat hostis.

Ut Pacis clemens, sic Belli tempore fortis,

Laudatur Princeps armatus tempore quovis,

Ense gerens Bellum, sceptris in Pace coruscus.

Sic mihi trans Dravum clemens fortuna favebat,

Ast Unnæ Savoque nimis contraria, Turcos

In mea rura vocat, ferro flammisque cruenti

Obvia posterruent: tunc Urbis Zagrabiensis

Depopulatur ager. Quò me jam tuta recondam?

Proximus est Sutlæ, qui Regnum terminat amnis:
Styria namque sibi Ciliensia vendicat arva.

A latere ac à fronte petit me barbarus hostis
Nec locus à tergo est, quo pes figatur. ab ipso
Fonte gemit Savus! stupet ad nova crimina tristis
Unna: ubi Lustholter, de Carnis advena, celsam
Castaneapoleos mediis in fluctibus arcem
Divendit Turcis auri bis mille ducatis,

Turpis, avarus homo, summorum causa malorum:
Hac nempè amissa supremam penè ruinam

Experior; Novium, quinquagintaque propinquas
Urbes atq; arces: castella & prædia bis sex
Mille, supra septem centum propè sexaginta,
Barbarus expilat, comburit, destruit hostis,
Octuaginta & plus captivum millia nactus.

Non mihi Cresseum damna hæc persolveret aurum,
Impie Lustholter, quæq; inde sequentur ad annum,
Quo mihi restituet Princeps generosior arcem,
Auri tam vili pretio, vel fortè timore

Magno animi, Turcis mercatam. Tantus in ipsis
Regibus est error; qui non in Marte peritos
Præficiunt rebus, quæ martia pectora poscunt.

Militiæ sunt nulla magis metuenda pericla
Ignaro Duce, vel timido, vel pejùs avaro.

Mitibus est animis audacior anteferendus,
Et Patriæ Civis peregrinis tempore Belli

Nempe: secùs curat sua quivis, nemo aliena:
AEREQUE conductus miles corrumpitur ære:

Rara at vis Civem patrio spoliabit amore.

1557.

Post hæc ad Rakovac (à cancris nomina dixi,
Oppidum idem vetus est & castrum regium in illo)

Agmi-

Agminibus multis armatus pervolat hostis:
 Ulteriùs pagos & prædia crebra rapinis
 Vastaturus adit. Sed tantum protinus ausum
 Pœnituit; nam cæsus abit; licèt illius essent
 Millia tot numero, quot erant centena meorum.
 Magnus enim numerus crebrò confunditur, & quò
 Curet plura, minùs quis singula prospicit aptè.

Jam verò Hoçevios invadit Turca per alpes
 Difficili passu, ceu clam juvat ire latrones:
 Expilant duris assvetam vivere gentem,
 Ribniciumque solum (piscoso nomen ab amne est)
 Deprædantur; iter vertuntque deinde per alpes
 Señonias: spoliis, captivorumque superbi
 Ingenti turba. Sed vindex Martia Seña
 Opponit Cives, & pœnas exigit ense.
 Sic igitur mea tunc percussit Seña latrones,
 Ut (quorum fuerant bis centum, & millia quatuor,
 At nisi ter centum quinquagintaque meorum)
 Captivis cunctis, prædis spoliisque relictis,
 Vix septem incolumes excepit Turcia natos.
 Audaces justosque juvat fortuna: latroni
 Semper in est aliquid culpæ cum mole timendum.

1558.

Thrax iterù ad prædas, velut ad mel ursus, anhelus
 Tendit, ubi hospes iners minùs hosti opponitur; alpes
 Transit in Hoçeviam & Karfos prædatus inermes,
 Præteritas metuens pœnas confinia Señæ
 Evitat: tutum deserta amplissima præbent
 Latroni reditum. Thracum pars altera quærens
 Inferiora amnis Colapini prædia prædis
 Subdere, sub Vinodol, vini de valle vocata,
 Alapio pœnas solvit cum clade Joanni:

Non

Non debere nimis fortunæ fidere, docta.

1559.

Mox reparans vires, Karsum, Pivkamque jugosâ
Vastat & in prædam deducta plebe superbit
Turcus, inoffenso rediens pede; sic mea damna
Vicini longè per multa incommoda lugent:
Cum paucis nequeo latera omnia claudere natis.

1560.

Pax nova cum Turco Romano & Cæsare facta
Vulgatur: sed vix annis mansura duobus;
Ille etenim seu bella gerit, seu quærit amicos,
Cuncta lucri causa vel commoditatis amore
Inchoat & finit; non est, quod amicus in illo
Spectet; amore caret vero: dat splendida verba,
Cor tamen haud aperit. nemo confidat in hoste.

1562.

Ille idem primus violavit pacta nefandè,
Cùm Beg de Pozega stipatus milite multo
Exiit, ut reliquum Slavnorum vastet agrorum.
At meus hoc crimen punivit Zriñus in hoste:
Ut vix Beg cæso salvaverit agmine vitam.
Sed Vranograç arcem, sic à Cornice vocatam,
Zriñiani Comitatis, temerarius occupat hostis:

1563.

Mox Thraces Zriñus Valdani cædit ad amnem.

1564.

Hoçevjam Thraces iterum prædantur, & illinc
Impunes abeunt. Tantum sum prole minuta,
Maxima terrarum quòd sint deserta mearum:
Ut minùs inspiciam viciniæ amica tegendæ.
O Rerum instabilem fortem, dubiosque Gradivi
Eventus! nulli fortuna est subdita legi.

1565.

Jam Kostañiciæ novus incola & urbis & arcis
Prædatur dites villas pagosque Topuskæ;
At cæsus prædam mihi cæsit prædo, Joannis
Alapii domitus virtute. deinde per Obres

Turcorum sex & viginti millia campum
 Ducta, à Mustaffa Sokolovic' Præsidi Bosnæ,
 Heroo fregit Prorex Erdœdus ense.
 Damna sed ut damnis Mustaffa rependeret, arcem
 Kruppam vi magna sibi subijcit, antè solutam
 Sanguine non modico Turcorum, at laude minore:
 Nam nisi tres supra viginti Bakic' habebat
 Dux socios: cunctis, quam cessit, ritè peremptis.
 Sic tandem insultat justæ vis impia causæ:
 Sicque meæ rapiuntur opes, mea mœnia cedunt,
 Et fortes nati patrias cęduntur ad aras;
 Quò protecta minùs Colapino terminer amne.

1566. Tunc post lustra duo redeunt infauista Sigeto
 Fata meo, totum Turcorum Rex Orientem
 Unius exitio trahit arcis. ut hacce subacta
 Pannonios posthac decurrat tutiùs agros,
 Hinc Styras, illic Australes & Moravanas
 Deprædetur opes, villas populetur & arces.
 Nil moror; expedio Banum cum pube fideli,
 Qui, si fortè cadant turres cum mœnibus arcis,
 Martia Threiciis opponat pectora telis.
 Tantam sustinuit vim Prorex strenuus isthïc,
 Quantæ Europeus vix non succumberet orbis:
 Corruerantque priùs turres & mœnia circum
 Quàm defensoris virtus. tandem undique sævis
 Arctatus flammis, funesta egressus ab arce
 Præclarum fecit generosus miles agonem,
 Néve locum aut laudis quid vivus cederet hosti.
 Intravit vacuum sic Thrax inglorius arcem,
 Militiæ atque Ducum præmulta cæde solutam.
 Præsidiij pars magna mei sublata Sigethi est;

Sed

Sed tutanda suis fuerat sic Patria natis,
 Sic aræ atque foci: tali signanda liquore
 In Superos, Regemque fides, amor inque propinquos
 Ritè fuit: postquam naturæ debita mors est:
 Felix, pro Patriæ mors consecrata salute.

Non ita vicini Bobovac, Brigniciamque
 Defendèrè mei, vix hoste adstante relictas,
 Ut nihil obsistat petituro dinde Kanizam.
 Dedecus est, salvis fugere armis: dedecus, hosti
 Absque cruore locum concedere; dedecus, inquam,
 Præclaræ morti miseram præponere vitam.

1567. Amissi Bani, simul amissique Sigeti,
 Et dolor est & plaga recens in pectore nostro:

Ac tanto major, quòd mille pericla saluti
 Insultent nostræ: plagis cum nemo medetur,
 Afflictam nemo solatur: sæva Croatis
 Perpetuò celerem propendunt fata ruinam.

Alter me Prorex Petrus Erdëdus, alter
 Ipse Pater Patriæ, bellis defessus & ipse,
 Deserit, ad Cœlos pacata morte vocatus.

Sic pullam pullæ superaddo, dolorque dolores
 Assequitur, semperque minus fortuna relinquit
 Dura spei afflictis. Nativus inundat & Unna

In mea damna: nequit Colapis, Savusque tueri
 Pauca ad extremos fines cum prole redactam.
 Viribus amissis languet miserabile corpus.

1568. Captus amore Cypri Selimus Thrax potiundæ,
 Multa, reluctanti laturus vim, parat arma,
 Utque illic avibus currant sua vota secundis,
 Et Regna hîc maneant imperturbata, novatam,
 Pacem cum Augusto stipulatur Maxmilianq.

Ast ibi Selimum victoria prima superbum
 Extulit, ut fidei contemptor jus violare
 Non veritus, bellum molitur Maximiliano,
 Regnorum prædæ cupidus majoris ubique:
 Nec multis animus rebus satiatur avarus
 Ambitione tumens, & mens sitibunda cruoris.

1569.

Prima novos motus conflabat Lika; sub arce
 Egregii Perusic' stabant tria millia in armis
 Gazkenfes campos aditura. sed hocce benigni
 Prævertunt superi scelus, ipso in limine pressum.
 Lata etenim fama, bis centum ac octuaginta
 Señonii Cives in eodem barbara campo
 Castra petunt, Turcos cædunt, plus mille peremptis,
 Inque fugam versis aliis, aliisque ligatis
 In prædam ductis, redierunt. sic malè cauta
 Vis non tuta satis propria persistit in æde.

Hoc ipso Sibenik urbem Thrax obsidet anno
 Cùm rectè Cives aberant loca Turcica prædis
 Acturi: à patriis matrone fortiter hostem
 Arcebant muris, donec rediere mariti,
 Et docuere illinc confusum cedere Thracem:
 Est sua pro Patria muliebri in pectore virtus;
 Nec mortem metuit servandæ prolis amore.

1570.

Inter bellorum motus, turbasque recentes
 Grassatur mox tetra fames, multosque meorum
 Extinguit tacito letho. mortalibus eheu
 Tarra parens alimenta negat malè provida: tantùm
 AErumnis homo se possit cognoscere natum.

1571.

Ingenti pelagum Thrax classe excurrit: & illinc
 Pars Cypro gaudet: Cretæ pars oppida vastat:
 Parsque Cephalem saxosam, almamque Zacynthū

Olchinium, Antibarumque capit: Corcyra Melæna
 Summam vim patitur, jam deficiente virorum
 Robore, in extremum discrimen adacta salutis,
 Inviolata stetit muliebri Melæna valore;
 Igne cremata Pharus, Rex hinc Demetrius ortum
 Duxit: & augustæ in prædam cecidere Salonæ,
 Regalis sedes, venerata Quiritibus olim,
 Primaque Præsulibus decorata, ut Titus in ista
 Discipulus Pauli, post Petri Domnius urbe
 Divini jecit sanctissima dogmata verbi.

Atque ut præteream Sas, Dazliniam atque Rakitac
 Et Zemunik Jadræ vicinum, pluraque circum
 Castella & pagos, fama inferiore notatos,
 Incutit Adriacis terrorem barbarus oris;
 Fortuna tumidus cunctis volet esse timendus.

Nec satis Illyricam visum est compescere terram,
 Italiam in prædam manibus missurus avaris
 Ingenti classe Adriacum perterruit æquor.
 Sed Superi in melius vertunt, quod sanguine Turco
 Turbatas Neptunus aquas exhorruit alti,
 Et scopuli Echinadæ memorabile nomen adepti.
 Quinq; & viginti ceciderunt millia Thracum,
 Quatuor capta simul cunctis cum navibus: ultro
 Christicolarum hominum bis septem mille redempti.
 Supremus rerum voluit sic arbiter; ut nunc
 Lætitia in tristem solvatur maxima luctum,
 Nunc desperatis veniant solatia rebus;
 Ut mortalis homo superos reverentiùs oret.

Nil annis aliquot tentavit Turcus ab Unna
 Flumine; quem contra vigilavit Slunius heros
 Castra locans, majus metuebat ab unde periculum,

Armatus semper : qui binis nec semel annis
 Tecta domus subiit, Patriæ Pater inclytus ; ast heu
 1572. Impia, dura, mihi mea fors invidit & ipsum,
 Sæva illi Lachesis florentis stamina vitæ
 Præscidit, multis quæ Cloto ducere lustris
 Debuerat : si quod pretium censetur amoris
 In Patriam, fidei in Regem, pietatis in Astra!
 Nestorea fuerat vita dignissimus Heros.
 Nec metuit mortem Prorex fortissimus, ipsa
 Indolui mortique suæ, metuique pericla
 Eventura mihi, scuto orbæ : nempe malorum
 Nil illi mors est, qui jam contempserat illam :
 Ast cui rem charam tollit mors, dura profectò est.
 Nec tibi, quàm lacrymas, plus Patria reddere possû,
 Et laudes, Sluñi Franciscæ ; in pace quiescas !
 1573. Non fat fortè putant, tot letha forisque domique
 Me fera fata pati, vicinos aucta per hostes :
 Ne mihi quid desit quacunq; ex parte malorum,
 Plebs insana nova nunc seditione laborat,
 In dominos armata suos, detrectat aratrum :
 Grubeciumque sibi Regem præponit, honorem
 Libertatis amas, non vult plus subdita dici.
 Attonito primos dum volvo pectore motus
 Vicinam spoliat Sigetanus Turca Kanizam
 Iumentis & equis, cæsorum mille virorum
 Colla refert, prædæ victricia signa cruentæ,
 Et bina abduxit tormenta curulia secum.
 Præfecti fuit hic error, qui tempore pacis,
 Non Belli tantùm, debet vigilantior omni
 Milite commissum munus curare, locisque
 Prospicere, vnde salus dependet publica regni:

Atque magis semper quantum est vicinior hostis:
 Vel conjurato, cui non est fidere tutum;
 Ad mala nostra etenim semper vigil excubat hostis.

1574.

Jam pax cum Turco Venetos delectat. Iberos
 Ex Africis turbat crudelis Barbarus oris:
 Corcyram flammis vastat ferroque; Ducatum
 Moldaviæ Valahosque suo per sanguinis amnes
 Subjugat imperio. Panovic' meliora Joannes
 Præses Ivannicii mihi muntiat; iste potentes
 Turcorum turbas aggressus milite paucos
 Fudit & è patria cum cæde recedere adigit;
 Virtuti & justæ comes est fors prospera causæ.

1575.

Gubecii regnum ferro funique resolvo,
 Ipse sub ignito exhalat diademate vitam,
 Quod meruit: malè nam miscentur sceptrâ ligoni;
 Nascitur ad regnum Princeps, Superique coronas
 Donant: infirmum est absque armis æreque Regnum.

Dum privata domi mala sic castigo meorum,
 Ingentes contra molita est Turcia motus;
 Jam Ferhat Bossinæ Præfectus plurima ducens
 Agmina bellantum Radoinæ se ponit ad amnem.
 Obvius infestis Herbard Auspergicus armis,
 Arceat ut Passam nostris à finibus, arma
 Conferit, ut causa justus, sic strenuus ausu,
 At fato adverso: Turcis fors impia favit!
 Funditur in nostris & dux & miles in oris,
 Perque truces cædes Turcis victoria cædit.
 Occisi Herbaridi canum caput impius hostis
 Corpore dissectum Bizanti misit in urbem
 Percharum munus Sultano: in vincula duxit
 Herbaridi natum, generosum Klékovic' ausu,

Vojkoviumque virum fortem per vulnera lassum:
 Jankovium Zarkumque duces: & tympana cuncta
 In prædam Ferhati vexillaque Martia cessit
 Impia fors: nostros superat numerosior hostis
 Commoditate loci prærepta. Auspergius antè
 Non fuit ex Turco dimissus carcere, ponte
 Quàm posito in Vyrbas & turri condita in Unna:
 Sic ipsa, adversus me, munio debilis hostem:
 Expenfis majora meis mihi comparo damna.

Deserta a veteri tunc Bela-stena colono,
 Improtecta loco murisque cadentibus, hosti
 Deditur: his patrios pòst offensura penates;
 Continud crescit mihi major gentis egestas.

1576. Jam Ferhat Auspergi miseranda clade superbus
 Ad prædas animos acuit magis ipse fuorum,
 Et Buzin Czazingue, duo primaria castra
 Hocce statu rerum misero tristisque mearum,
 Vi capit & vicina illic quamplurima circum
 Castella: unde mali perculsa timore recentis
 Plebs dispersa, lares patrios quàm mæsta reliquit,
 Quærerere adacta novos trans Muram Danubiumque:
 Unde frequens loca vasta illic colit usque Croates.

Sed, ne fortè malo quæ pars intacta maneret,
 Invidit Señæ virtuti tristis Erinnyis;
 Illa etenim Belli studiis terraque marique
 Floruerat, Turcis incommoda plurima patrans,
 Captorum quæ sæpè greges in vincula duxit,
 Cæforum pinnas urbis cervicibus ornans,
 Ditavitque lares spoliis, loca multa tributis
 Corbaviæ Licæque suis, Mukarumque verustum
 Adstrinxit: veterem cogens & ab æquore censum;

Adriaci de Jure Maris persolvere Turcos,
 Hebræos, Græcos; reliquos mea Sēna sinebat
 Christicolas commune æquor sulcare quietos;
 Quamquàm etiam reliqui quondam, Venetique po-
 Regibus affluetum Crovatis solvere censum (tentes,
 Debuerint, pelagi Sēna custode Liburni.
 Cuj, sese postquam vidit, nil posse nocere
 Thrax, Venetos socios vocat, ut terraque marique
 Sic gemino Mavorte priùs cadat obruta Sēna:
 Nec se fortunis opponat jam unica Turcis.

1577.

Thrax alibi interea fortunæ vela faventis

Explicat; haud tutò, ratus, esse adamantina telis
 Pectora fraxineis petere: Unnam trajicit annem,
 Mutniciam Zriñi, Blagaiq; Ostrozac arces
 Fauistiùs expugnat: Zraçicem cremat igne, Topuskæ
 Castellum Abbatis. Pòst magni nominis arcem
 Zriñ iterum oppugnat, fatis ad vota secundis:
 Namq; absente procul domino, non tanta stratego
 Cura fuit tutandæ arcis; qui malluit, ipsa
 Amissa, vitam captivam ducere quàm si
 Tam proprium munus, quàm heroi stemmatis ædem
 Sanguine signaret, prætiosæ laudis amore.
 Non omnes Petræ sunt duræ, at mollior ista
 Nomine utroque fuit: quæ Zriñi colle in acuto
 Atq; inter muros Turcos expaverit enses.
 Pace tua, Martyr Zriñi Niclaë, videres
 Hunc arcis casum, servato sanguine lapsæ:
 Damnato, optares, duce, mox nova letha subire!
 Sed desperatis Zriñanam rebus ad arcem
 Quid moror? infectum nullis valet esse querelis
 Quod semel est factum! jàm capta Turcus in arce

Excubias contra me ponit. Vix ego mœstos
 Zriñiacis oculos flecto de collibus; ecce
 Audio captivæ suspiria mœsta Kladuffæ,
 Frangapanæ arcis: castrum quoquè cerno subactum
 Sturlitii, Pozuezd captam arcem Farkasiorum
 Et Pec' Turçitii: centenaque prædia circùm
 Aut hostile jugum collo tolerare subacto,
 Aut ruere in cineres! divorum templa tyranus
 In stabulum convertit equis: sacra cuncta profanat:
 Raptat opes: ferro mea pignora maçtat ad aras,
 Vincitave Barbaricis abigit venalia terris
 Crudelis mango! Quàm durum tristeque genti est,
 In libertate assuetæ vixisse, penates
 Deserere, & servile jugum sufferre Tyranni!

1578.

Anni principio malè solor mæsta sequentis;
 Arx Gvozdanska situ magè deliciofa superbo
 Quàm fortis, licèt à ferrò sibi nomen adepta est,
 Rectiùs omnino cùm dici argentea posset;
 Hæc quoque ter septem postquam defensa diebus
 A nostris cum laude fuit, cunctisque peremptis
 Igne, fame, atque siti, cadit in hostilia vota,
 Zriñiadum Comitum Vernali tempore sedes.
 Sic servasse fidem per tristia letha probatam,
 O Nati, decuit. Non est hæc actio mors, non:
 Ast ad perpetuam felix migratio vitam;
 Pro patria, ante Deum ac homines, obiisse, decorū est,
 Ad Colapim Turcipenetrant, veteremque Dubo-
 In cineres redigunt injectis undique flammis, (vac
 Urbs ut aperta patet nullo circumdata vallo,
 [Lignea tota, & opus primævæ simplicitatis,
 Cuj aliunde idem formatur ab arbore nomen.

At paulò pòst hìc pœnas luet impius hostis

Señonia fractus dextra. Sic sæpè fit; ut, qui
Fortunas avidè vorat, & malè digerat ipsas.

1579. Proficit adversus communem fortiter hostem
Seña vetus, paucis sed fortibus inclyta natis,
Egregios de Thrace frequens ducendo triumphos.
Immitis quanquam Thrax sit, ferus atque cruentus,
Cedit & ipse tamen plagæ mortisve timore.

Hinc postliminio Buzin arcem Kegleviorum,

Et Czazin castrum Prælati Tininiensis,

Ac vicina Unnæ quædam castella recepi:

At servare diu patria sine gente nequivi;

Ex facili, paucis oppressis, fortior hostis

Amiffas arces jura ad violenta redegit,

Jam mihi longinquas, Colapi Savoque tuendæ;

Sic uno ex damno mihi plurima damna sequuntur.

1580. Bis sub Zteniçñak, Colapiniq; amnis ad oram
Excurrunt hostes post annum. Sed meliore
Sorte favente mihi: cæsi pulsiq; recedunt.

1582. Inde mei Udviniam prædantur; Barbarus isthinc
Prædatur Sluñam, mediat quam Slunçica flumen,
Præcipitans sese millena per ostia in amnem
Trutiferum, nomen cui dat Korenicza, Korannæ.

1583. Ad Colapim pagos, quos Pribanci nomine dico
Diripiunt hostes; trajectoq; amne propinquam
Japidia veteris partem (nunc Slavnicia Marcha est)
Dirè funestant; peditatu sub Bosilensi
Arce relicto: faustè hunc mea turba peremit,
Ipsa perempta dein redeunte ex Japide ab hoste;
Ut sæpè incautæ nocuit victoria turbæ.

1584. Ad Belli ferias redeunt Murat atque Rudolphus:

Mox tamen expirant feriæ, redeuntque Gradivi
 Festa cruenta. decem Turcorum millia Carnos
 Latè prædantur pagos, spoliisque superbi
 Cùm reditum facerent Sluñæ viciniùs arci,
 Assequitur Banus Thomas & Turrius hostes,
 Illiciti facti gladio cum vindice pœnas
 Exigit: &, cæsis partim partimque fugatis
 Hostibus, egregius Dux libertate priori
 Captivam gentem donat, prædasque remittit;
 Tanti vicinum prodest habuisse fidelem.

Taliter à Carnis Thracum pars una redivit:
 Major at in Slavnos numero ruit altera campos;
 Zriñius infensis occurens hostibus, omnem
 Barbariem terret magna cum strage notando
 Perfidia testem campum: retulitque Kaproncæ
 Viginti signa, & cæsorum colla virorum
 Supra bis centum prope sexaginta, quibuscum
 Mœnia Kaproncæ victor pro laude coronat;
 Fructibus his ruptæ pacis fruire, impie Turca.

1585. Raptibus assuetæ nova pergunt agmina gentis
 Modruffensis agri deprædatura Colonos;
 Jàmque Jeseniçkæ noctu insedere per arva,
 Cum spe, cras prædas abigendi. Ast impia vota
 Prævertit Deus omnipotens; nam nocte sub illa
 Cæditur à nostra dirè plebs barbara gente;
 Sic Dij prædonem rarò patiuntur inultum.

1586. Turgidiore dein Peuçenses & Sigetani
 Robore pervaduat fœcundos gramine campos
 Quos illinc Muræ Dravi hinc duo flumina cingunt
 Aurifera: & pagos, castellaque lignea terræ
 Diripiunt, flamisque cremant, miserosque colonos

Ad juga quingentos ducunt servilia victos.
 Hoc primo Autumni mense accidit; ast hyemali
 Majus quæd facinus tentabat Bossna per Unnam
 Transgressa ad Colapim: Cœlo sed vota juvante
 Infantis populi: quanquam fortissima Thracum
 Agmina dirumpo, numero impar; ense peremptis
 Pluribus illustri & fama & stirpe decoris:
 Inter quos deflet Sultani Bossna nepotem
 Atque sui Passæ fratrem: captosque reduxi
 Præcipuos splendore hostes: reliquosque fugavi.
 Sic, cui opem clemens adfert in prælia Cœlum,
 Illi etiam certam necit victoria laurum:

8587. Cùm nihil absque Deo est, cujus stant omnia nutu.
 Tristis & impatiens nuperi Turcia damni,
 In me quina movet cum quatuor millia Begis,
 Ulcisci cladem statuens & damna suorum.
 Hi jam Moraçam, Dobronaces atque propinquos
 Quinquaginta illic pagos prædando, redibant
 Penè bonis avibus lætum Pæana canendo,
 Ni Zriñi occursum, mutata sorte priori,
 Sistere debuerant; nam dum petit ipse suorum
 Damna: vno quatuor Begos perterruit ense,
 Non secus ac flumen; plusquam duo millia Thracum
 Atque Mohaçensem Begum transmisit ad orcum:
 Mille & tercentum cum Begis inde duobus
 In vinclis duxit: prædam numeravit equorum
 Mille & quingentos; capita hostica sola Kaniza
 Quadringenta tulit, cuj Zriñus præfuit; ultrò
 Christicolas captos & prædam liberat omnem.
 Cum Zriño fuerant tantum bis mille virorum;
 Undecim ab his turco ceciderunt ense perempti,

Bis totidem hostili redierunt faucii ab ense.

Fausta favente Deo justis victoria cedit :

Jugiter ò cedat ! quò grata frequentius hymnos

Laudis ei cantem. gratum mens læta holocaustum.

1588. Ast & in Ungaricis subvertitur alea terris

Turcorum forti. Bizantî urbs regia flagrat

1589. Internis accensa malis. mea Sēna bis uno

Profligat, ceditque die Turca agmina victrix ;

Affliguntq̃ hostem majori strage Kosacci.

Plena ut lætitiis, jàm tum rediisse, putabam,

Tempora : quejs Turcum, vi, fraude doloq̃ paratū,

Pignora in amplexus matris. quod grata dedissent

Numina, Christiadum concordia dummodo Regum

Communem hostem adversus justa arma levasset.

Ast hi perpetuò privata febre calentes

Sese odiis scindunt : ne prægrandesceret alter.

Concidat Imperium : rursus videamque redire

Sic mea me fallunt pia vota ; novique dolores

Post brevia eveniunt solatia. fallimur, inquam ;

Omnia fortuna, nec jàm virtute, reguntur.

Nam conversa brevì Turcis mox alea favit :

Qui cæpère phalas (mihi sunt pro turribus istæ)

Erectas inter Csepic' Ripaque, peremptis

Viginti octo viris. cecidit Ripaque deinde

Præsidio amisso, fidei de fraude perempto,

Non quo ausu decuit. sic ducitur hostis honesto.

1590. Telluris tremor haud vano nos omine terret :

Quo sic arx fuerat veteris concussa Kanizæ,

Ut media de parte, ruit, nec paucus in illa

Obrutus interiit miles. Sed tristior alter

1591. Annus adest ; Turcæ nocturno tempore muros

Urbis Modruffæ rumpunt : jàm præscii abesse
 Urbe viros : totam spoliant & depopulantur,
 Injiciuntq; ignem tectis. Sic celsa Modruffa,
 A Bella Quarto donata potentibus olim
 Nobilibus Veglæ, ruit unquam vix reparanda;
 Quæ modò per tristes ostendit nota ruinas:

Omne, quod humana extruxit manus, esse caducum.

Tunc Hassan Bosnæ Præses multo agmine fultus,
 Zagrabiam tenus igne furens, loca plurima vastat
 Nobiliumque domos : victorque ingentia ducit
 Agmina captorum, prædasque superbus opimas;
 Haud tamen ex omni successûs parte beatus.

Ad Gradec etenim castellum Zagrabienfis
 Præsulis, assequitur miles postrema latronum
 Agmina Crovatus : duro & certamine victor
 Nostrorum captos centum quater eripit : hostes
 Septuaginta duos coepit, sub tartara missis
 Mille aliis : vexilla tulit bis dena duoque
 Hostica, & ob pluvias tormenta immersa paludi.

Est aliquod mæstę læso solamen in hoste;
 Sed mea damna malo non solvit Turca recepto.

1592.

Ipse novo motu Plaskensem venit ad arcem,
 Perrupto veteri muro, custode perempto,
 Injecit flammæ tectis; servare quod hostis
 Aut auferre nequit, consumit ab igne voraci.
 Urbs Rastovicæ Latiis Crescentia quondam,
 Nonnullis pravè jam nunc Hrastovica dicta,
 Cum supra posito castello, colle in amæno,
 Hinc Ursini, illinc Claudî juga montis aperto
 Prospiciens vultu, Colapis vicina fluenti,
 Subdita Zagrabia Prælato : milite paucò

Tecta, hostile jugum subiit Crescentia tristis:
 Quæ pridem cœpit decrefcere: donec & ipfa
 Expertura fui casum, cognoverit olim,
 AËternùm sub sole nihil perfistere posse.

Haffan, ut illustret conceptum nuper honorem,
 Plura trahit secum Turcæ modo millia gentis
 Jzaçichi primùm capit arcem: dinde Bihachum
 Belæ Regis opus, castrum simul atque recinctum:
 Hoc malè defendit Lambergus, Cæsaris illic
 Præfidii rector, quem nulla coëgit egestas,
 Nullaque vis, tutus & Cive & mœnibus urbem
 Deditit antedem Haffani sed turpè deinde,
 Signiferi ob scortum, foris est cum milite cæsus,
 Et cum gente mea. Sic culpa unius iniqui
 Pluribus innocuis nocuit. mihiq; inde ruinæ
 Magna secuta fuit pars, ò quando reparanda!
 Pulchrius extiterat Bihig'on signasse cruore,
 Quàm vitam ob scortum, ac ob vitam perdere famam.

Ad Colapim & Savum descendit Passa; Petriñam
 Fundat, ubi in flumen Petriñica funditur amnis:
 Ponte jugat Colapim, turbisque frequentibus inter
 Regia, fœcundum vastat, duo flumina, campum;
 Pagos igne cremat spoliatos antè, domosque
 Nobilium evertit; captæque frequentia plebis
 Agmina ducit ovans, mea pignora vendit & hostis.
 Spes lucri Turcis animos aliunde feroces
 Exacuit; quò quisque magis de sanguine potat
 Christiaco, sitit inde magis: mens ebria laudi est.

A radice malum conatus tollere Prorex
 Vicinas patriis vires adjungit, ut arcem
 Evertat cum ponte novam: cùm castra locare

Adversa in ripa sinuosi tenderet amnis,
 Irruit à tergo Thrax insperatus & undis
 Occlusum, privatum isthmo, nullique paratum
 Pugnæ, confundit, plagaq; ingente repulsum
 Insequitur. tristem patitur mea Savia stragem,
 Hanc patitur Turopole olim Tauriscia dictum:
 Ambo etiam latè Kolapini fluminis oræ
 Nullo obstante patent prædanti diriùs hosti:
 Ut sine præsidio. vicinia longa per istum
 Contremuit casum, propriæ metuendo salutis;
 Res cujusq; agitur paries cùm proximus ardet.

Tanta nostrorum de clade superbior Hassan,
 Sissiam in occurſu Kolapis Savique jacentem
 Obsidione acri premit, ignivomique metalli
 Crebra glande quatit, vastas faciente ruinas:
 Et jam turmatim salit has temerarius hostis;
 Sed vanos postquam conatus cerneret omnes
 Hassan, per placidas artes sibi dedit arcem
 Postulat. At Mikaçic, vir fortis, presbyter æquus,
 Arci præfectus, poscebat præcipuorum
 Agmina Turcorum, tantam quejs cederet arcem,
 Vilibus indignam tradi: portaque patente
 Quingentos recipit, demissoq; ad ostia clathro,
 Interimit cunctos. Quo vulnere Passa recepto,
 Sissiacis post multa plagis minitatus abivit.

Hæc me Savanis dum fata morantur in oris,
 Illinc exclamat divi super urbe Georgi
 Dravus: quam Turci nocte invasere sub atra
 Civibus oppressis & multis ense peremptis,
 Ter quinquaginta captis, rapido igne ruinant.
 Trux auceps, capto qui destruit alite nidum.

Extremis sum clausa malis; jam fidere Dravo,
 Nec Kolapi, Savove licet; patiuntur iniqua
 Flumina barbaricam transire impunè cohortes
 Et patrios infida sinunt spoliare penates;

1593.

Non satiatus adhuc nostrorum cladibus Hassan,

In nova conspirat totius funera gentis
 Illyricæ; Christi ferus osor nominis: at qui
 Christicolis natus fuit ipse parentibus olim
 Pridoëvic' stirpis; conflatas undique turbas
 Armat in exitium nostrum; post Norica regna
 Threiciæ Italiam cupiens submittere prædæ.
 Sultani jussu, primùm vel subdere Señam
 Turcorum imperio, vel verò evertere totam
 Debuerat. Señæ florebat Martia pubes,
 Continuo Turcas quæ sola laceffere vires
 Ausa fuit: sed Thrax ut fortior imperat urbem
 Señoniam, Venetos socia exhortatur ad arma.
 Ut tamen Hassani cedat sine sanguine præda,
 Señonios scripto pro deditioe requirit,
 Nève probent extrema pati, graviora minatus.
 Ast illi factis, non verbis, militi agendum,
 Respondent: veniatque, vocant, cum toto Oriente:
 Ornata inveniet portas, sciat, urbe patentes:
 Ipsi & in alpinis tanta agmina Turcica pratis
 Excipient, nullo vestiti pectora ferro,
 Non clypeo, interulis tantùm nudisque lacertis,
 Armati propriis peltis. Hæc altiùs Hassan
 Perpendens, suspendit iter, mutare paratus;
 Non coepisse, magis, malè quàm finisse, decorum est.

Interea ne quo Turcos metuisse videri
 Seña modo possët: Likenses mittit in agros

Matthiam Daniçic', qui segnem provocet hostem
 Virtutum veteris satiùs cognoscere Señæ.
 Ille manu parva cum magno dimicat hoste,
 Et victor multis cæsis, multisque ligatis
 Hostili in terra, præda sat grande potitur.
 Sed vix contiguum Scriffæ pervenit ad æquor
 Custodis ratium, cùm Turca, in proximo agentem
 Accessit, præiens, Venetum erudiendo Thalassum
 De casu, atq; illo ducenda littore præda:
 Obsecrat occursum, qui tanta incommoda sistat.
 Appellunt septem Venetæ ad mea littora naves,
 Captivantque meas, & prædam cedere cogunt;
 Denegat hanc Daniçic': patria dum nactus ab Urbe
 Succursum paulò post, navibus injicit ignem,
 Cum Venetisque suas comburit: ne mare tandem
 Alterutri faveat. Venerasq; in littore turmas,
 De præda simul ac vita certare coëgit,
 Et quos ense nequit fugientes, consecrat undis,
 Sic justam victor prædam conducit in urbem.

Hinc inter Venetos Senonesque offensio major
 Incrementa capit; licèt his mens nulla nocendi
 Christicolis fuit: at Venetis suspecta veniret
 Plus semper Senonum virtus; ne forsitan olim
 In maris imperium redeant de jure Liburni;
 Quisq; amissa dolet, sua quisq; ut parta tuetur.

Non ausus contra Señam procedere Passa,
 Ad Kolapim vertit, Sissanamq; impetit arcem
 Antè laceffitam. Quàm lata est Savia tellus
 Ad Kolapim flumen, quàm longa ad rura Turonis,
 Nil nisi Thrœiciæ video tentoria gentis.
 O miseram, quam omni fiducia parte reliquit!

Arx quassata feris noctuque diuque balistis
 Assultu crebro petitur, jam diruta magna
 Parte sui, extremum tamen expertura periculum,
 Non cessura hosti, vel in uno milite spirans.

Qua tam grande malum vi, formidabile toti
 Europæ frangat Prorex in limine, multum
 Cogitat, & ferro tentanda extrema resolvit;
 Cum Patria potiùs forti, ratus, esse cadendum
 Quàm Patria amissa per barbara regna ligatum
 Mancipium duci, tractis consortibus isthinc,
 Dispersis illinc natis: cùm nomine Slavno
 Indignum facinus reputet, se subdere Turco.
 Arma levare viros cogit, quicumque supersunt
 Cladibus è tantis. agitur suprema salutis
 Causa piæ Patriæ; superi fortasse juvabunt
 Justam bellandi sortem; aut occumbere si fors
 Fata dabunt: non est mors hac prætiosior ulla;
 Hac ipsa verum Patriæ testemur amorem.

Auxilia interea veniunt à Rege Rudolpho,
 Quæ Comes Andreas Auspergicus ense præibat:
 His sociis Prorex, acies densò ordine stantes
 Impetit hostiles; primusque Turocius omnem
 Sustinuit belli molem; primasque phalanges
 Dum fregit victor, reliquas dare terga coëgit.
 Ordine confuso miles fugit atque Strategus,
 Quisque petit pontem: nimio sed pondere fractus
 Pons ruit, at de se firmum prima agmina pontem
 Conficiunt, turbas passum transire sequentes.
 Devorat Hassanem Kolapis, clarumque Sinanem
 Klissensem Begum regali sanguine natum,
 Præcipuosque Duces, bellatorumque cohortes:

Pars in aquis periit, pars ense perempta remansit:
Raros effugium salvavit. Siffia tandem

Halitu in extremo fessum caput erigit, hoste
Disparente, sui Proregis lumine fota.

Tunc lætas grates superis decanto benignis,
Quorum divino fiunt & prælia nutu,
Et desperatis redeunt solatia rebus.

Tunc quoquè Romanus nobiscum jubilat orbis,
Incolumis nostra quia perstitit ille salute.

Tantum momento rerum dependet ab uno!

Vix mea tam celebrem vulgarat fama triumphū,
Dum mihi moesta novos declamat præfica luctus.

In rabiem versus Murat hac ex clade suorum,
Nec minùs ob, nati lugentem fata, sororem:

Cum valido Exarchum Bellonæ robore mittit,
Turcorum damna ulturum, mortemque Sinanis.

Et jam Kupçinnæ pagos pars una tenebat,
Quam Petrus Erdëdus magna cum strage repellit.

Centum sed pedites Siffana non procul arce,
Egregios juvenes Turcus mihi sustulit ensis.

Obsidet at major Siffanam exercitus oram:

Utq; oppugnatam, defensam fortiter, arcem

Tandem vi magna capit: omnes ense trucidat

Et jacet in Kolapim, pretiosam piscibus escam.

Primus Granja arcis capitaneus ipse sacerdos

Inter tela cadit; captus Fabricius alter

In Constantini Sultano traditus urbe:

Impositus sacco moritur projectus in æquor,

Ecclesiam Patriæ decoravit martyr uterque.

Sic tandem infausto cecidit mea Siffia fato,

Fertilitate soli piscosisque amnibus uber,

Atq̄ uber verè, fissak vernacula dicit;
 Ubertas terræ bellorum incommoda gignit.

Procedit contra Kolapina fluenta, Goramque:
 Tale arcis nomen patrio de monte remansit,
 Auranae hanc Equites quondam tenuere: subegit
 Juribus Odrysiis ferus hostis. & inde reflectit
 Trajecto Kolapi, trajecto flumine Savi,
 Zagrabiensem agrum percurrens obvia quæque
 Et ferro & flammis vastat, gentisque Croatae
 Millia quinque jugo trahit exercenda perenni,
 In patrios aliquando ignem latura penates:
 Ac si jam nostræ non fat foret ipse ruinae.

O miseras hominum tam crebro inturbine sortes!
 Vix plausum excipio, sequitur mox causa gemendi,
 Et bellum ex bello mihi nascitur. Erigit hostem
 Sors adversa mei, sed fausta exasperat. Inter
 Tot mala quid faciam? Virtus generosa labore
 Frangitur assiduo: robustas moeror acerbus
 Attenuat vires! non tam consummitur annis
 Ac curis ætas hominum. Quæ singula longo
 Tempore passa fui! Quò me convertere jam nunc
 Debeo, quàm ad Superos? Superis submittere mentē
 Ad sortem quamcunque decet. Vnnulla profectò
 Aut virtute hominum mutatur coelicus ordo.

1594.

Ne sed in hac, misera quantumvis, sorte tuendi
 Postremos Regni fines modicamque salutem,
 Argueret me quis torporis fortè: quietum
 Cur patior Turcum rebusque locisque potiri
 Sæpè mihi ereptis? Proregem, Lenkoviumque,
 Insignes pietate Duces pro Patriæ amore,
 Expedio. Primum capiunt nova castra Petriñæ,

Complanantque solo. patriis Crescentia ab armis
 Vim pariter duram patitur, sed & ipsa jugatur:
 Et Gore se patriis submitunt juribus: Hostes
 Effugiunt Sissak, post se tamen igne cremata:
 Expugnata redit quoquè Castaneapolis: ast hæc
 Defectu juvenum paulò post capta recessit.
 Urbs Bihac in prædam datur, ex qua mille meorum
 Ducentique olim capti salvantur, in arce
 Mansit inoffensus dura inter mœnia Turcus.

1595. Contrà Cernikii (Cirtissa vocata Latinis
 Olim) Beg longo spatio telluris ad alpes
 Carniolas multo cum milite transit: & illic
 Innumeros pagos, castellaque ditia prædo
 Exspolians, alio reditum cum tramite vertit,
 Amisit prædam, & pœnam pro crimine solvit.
 Conscia nam facti ultricem mea Seña juventam
 Misit, & horrenda punivit clade latrones,
 Omniaque implevit captis ergastula Turcis,
 Christicolas Patriæ, libertatique remittens.
 Fatalem experta est semper sibi Turcia Señam.

1596. Amissam Klissam memori Señana juvenus
 Assiduè volvens animo, patrumque sepulchra
 Ni quando hostili fortasse cruore litaret,
 Dedecus & crimen putat esse, nec ultrò ferendum
 Ingenuæ pubi. Juvenum mox deligit agmen,
 Et Bartucitio duce Klissam mittit ad arcem,
 Manibus ut solvat patrum pia justa suorum,
 Qua decet in campis atque hostia ab hoste petita:
 Illi prævalidam penetrant audacter in arcem
 Largiter effuso Turcorum sanguine in illa
 Mœsta rigant juvenes genitorum busta piorum:

Rega-

Regalisq; arcis claustrum pro Cæsare servant.

Turcus at innumeris confestim viribus auctus

Cingit Señonios jam pane & fonte carentes.

Perdurant fortes juvenes, dum Patria natis,

Heu longinqua nimis, succurreret: antè parati

Ignè, fame atque siti, vel telis emori in arce,

Quàm sese vivis Turcus potiatur eadem.

Ictibus assiduis obsessam verberat arcem

Hostis, & indomitæ minitatur quæque Juventæ

Supplicia infandæ mortis. perdurat at illa,

Omnia prompta pati, quæ fors admiserit, antè

Quàm vivens arcem sinat hosti. jamque caballi,

Feles atque canes deerant, mus rarus in arce est,

Perones, coriumque viris fuit omne comestum,

Stante fame: duramque sitim tellure vorata

Sedabant: dum præses opem Lenkovius arci

Attulit obsessæ, potuit quam, patria ab urbe.

Castra inimica petit subitò, consternat & hostem,

Militibus prædam ditem finit, hoste fugato.

At cùm respiceret tutus de collibus hostis

Vix peditum mille esse viros, equitumq; nec ullum:

Miratus, fugiat cur tanta potentia Thracum?

Assumit vires animo, convertit & arma,

Ac, velut in pelago mersa trireme natantes

Naumachæ ab innumeris perierunt sæpè procellis,

Sic in Klissano paucos vis barbara campo

Oppressit Cives, campoque potitur & arce.

Hic pius oppetiit cum Cive & Nobile Judex,

Oppetiitque sacro totus cum Præsule Clerus:

Alterà Klissano quæsi Seña maneret in agro.

Hic animi non parva mei pars concidit. Arcem

Infi-

Insignem, & fortes amissi Patria Cives,
 Quejs protecta fuit Regni pars magna, propinqui
 Carnioli ac Histri. Quorum perpè valorem
 Pertimuit summus terras qui terruit hostis.
 Talibus humanæ vicibus res usque feruntur,
 Gaudia ut excipiat luctus. sic omnia, plena
 Casibus, in tristem labuntur prona timorem.

Isthæc Adriacis clades me terruit oris;
 Ad Kolapim nova damna patrat mihi barbarus hostis:
 Arcem nempè capit, stirpis fedile Budački,
 Bugça cui nomen, Latiis anguria. Nostri
 Castaneapoleam consummunt ignibus urbem.
 At veniens hostis magno cum robore, nuper
 Vastatam à nostris reparat munitque Petriñam.
 Hanc iterum nostri capiunt victricibus armis;
 Oppugnatque novò Thrax, frustratoque labore,
 Cum summo propriam cessit mœrore Petriñam;
 Gaudeat ut Turco vel sola Croatia raptu.

Threiciis illinc Fabianam Zriñus ademit.
 Hanc iterum repetunt hostes gravioribus armis:
 Mox Zriñi adventu perculsi castra resolvunt:
 Ut desperatis fuga proxima rebus adhæret.
 Sic mihi, sic Turcis annus fuit iste cruentus,
 Vendita utrinque cruor pariter solvebat & empta.
 Ancipiti semper fortuna bella geruntur.

Utque domi feriat me quo fors dura dolore
 Me binis privat modico sub tempore Banis.
 Cùm senio, belli tum curis atque labore,
 Confectus Thomas sceptrum banale reponit,
 Officium abdicat: cui Præsul Zagrabienſis
 Ztankovački cum Draškovic succedit. at ecce

Paulò pòst fatis concedit. Scilicet actum est;
Aetati nulli, nulli mors parcit honori.

1597. Oppugno gratis, demptæ mihi, Castra Veroçæ:
Quam natura loci simul ars defendit, & intus
Fortia Threiciæ inter propugnacula vires;
Heu, quòd & ipsa mihi mea fabrica dura resistat!

1598. Retia Mrixnicia nomen fatale dederunt,
Quæ prope Karlopolim fluvio commixta Korannæ
Efluit in Kulpam: cum culpa tum sine corde:
Nunc homines capit illa meos pro Thracibus escam,
Cùm mihi sæpè neget petroso in flumine pisces.
Turba potens Thracum Bihachensi subdita Bego
Traxit ad insidias Germani militis agmen,
Ignarum Turcæ fraudis: saltuque repenti
Compulit in flumen; multi merguntur in undis,
Pars telis occisa perit; Comitique Blagajo
Ursinæ stirpis, Turcus caput amputat ensis.
Taliter infidiis & fraude doloque triumphos
Solicitat, quos Marte sibi non fidit aperto,
Thrax ferus: & contra putat hostem cuncta licere.

1599. Hac rerum dura sub tempestate mearum,
Carnos atque Histros & per fora Julia plebem
Vexabat nimis, hominum fex impia damnis,
Urebat flammis, ferro mactabat, & ædum
Diripiebat opes, patrans genus omne malorum.
Impatiens sceleris tanti mea Seña, latrones
Cum duce quosque capit, palisq; à tergo fixos
Infami at digna punivit morte latrones.

De facili oblitus primorum Turca malorum,
Quejs sæpè afflictum Señæ vicinia fecit.

Ad Grobnik (Castrum est Vinosa in valle, sepulchri
For.

Forma illi nomen dedit hoc & campus, in isto
 Millia cæsa olim sunt quinquaginta Getarum
 Señonidum dextra pro Regis Bele salute)
 Quattuor excurrunt bellantum millia Thracum,
 Et prædam ingentem captivæq; agmina plebis
 Abducunt læti: sed nacti letha, sepulchri
 Prædones. nam cùm Senæ montana tenerent
 Restituunt prædam, pœnam pro crimine solvunt
 Señonibus, tanta cum pernitione gravati,
 Quòd paucos rediisse domum sua Turcia vidit.
 Sic, etsi desint scelerato sæpè pericla,
 Non deerit timor, & tandem pro crimine pœna.

1600.

Restabat sæclo fors imponenda coronis,
 Ut quocunque malo satiùs mea fata notentur.
 Thrax Fabiam facilè expugnat sine sanguine victor,
 Nam peregrinus erat Fabia Præfectus in arce,
 Pro modica vita mortem vitabat honorem,
 Non evasurus turpi quam ritè merebat.
 Sed dolor & crimen Kanizæ majus in arce
 Accidit! ista potens telis obsistere multis,
 Et durare annis contra fera fulmina Thracum:
 Attamen ante diem cecidit Kanizæ, nec armis
 Victa, nec his victuve carens, vel millite: solo
 Præfecto infelix: hinc vendita turpiter auro:
 Aurum exactura multo cum fœnore posthac.
 Quid nunc tela juvant, quid fortia mœnia profunt,
 Si Dux præsidii timet arma, aut flectitur auro?
 Si validos muros, si ferrea pectora nummi
 Expugnant? Certare auro quàm sanguine, multò
 Tutiùs est, sed non generosiùs. Arma geruntur
 Fortibus à dextris bene, faustè bella reguntur

Excelso fortiq; animo. Timor ipse profectò
 In bello est bello peior; subvertit & omnes
 Egregias artes, probitatem, jura fidemque
 Tristis avarities. Nunquam defendit ab hoste
 Exterus ære merens, flagrans ut Civis amore
 Innato, muros. vita illi charior ære,
 Hujcque salus Patriæ vita pretiosior ipsa, est.
 Sic Præses Kanizæ armis perterritus, auro
 Erectus, tantum facinus patravit: ut inde
 Innumeris afflictâ malis vicinia tota
 Continuo gemerent amissæ fata Kanizæ.

P L O R A N T I S
 C R O A T I Æ
 S A E C U L U M S E C U N D U M .

H Actenus exactis jam centum & pluribus annis
 Adversas experta vices sine fine gemisco;
 Tantorum mea fors necdum contenta malorum
 Ulteriùs serpit genti damnosa fideli,
 Igne furens, ferroque necans, crebrisque rapinis
 Depopulans pagos, & capta plebe per hostem
 Tendit in extremam Regni Populique ruinam:
 Ut fato quodam perferre *atrocia* semper
 Deberem; postquam sum dicta *Croatia*, vera
 Illyrici tellus, quondam Corybantia dicta.
 1601. Principium cum specto novi tam sæculi ut anni,
 Extitit infaustum; rigidæ nam tempore brumæ,

Per-

Perque nives Turci Bihagenses usque Tohuñum
 Excurrunt, pagumque illic, quem Lestje vocamus
 A corylis, raptant prædis, domibusque crematis
 Abducunt homines ad dura ergastula centum.
 In prædas sic more lupi grassatur anhellus
 Turcus, & ex miseris parat impia regna rapinis.

Vicini damnum mea Seña ut vindicet, armis
 Igneque Corbaviam punit: multosque colonos
 Cædit, ad Udviniam Begum quoque mactat Halilem
 Stirpe Memimbegi: qui anno cum fratre priori
 Grobnikium vastarat agrum. sic pœna scelestos
 Effugiet nunquam divina vindice dextra.

Quos mihi non perimit Mavors, Mors effera tollit
 E gremio natos; ne cum mea lumina cessent
 A lacrymis, assueta diu plorare suorum
 Funera crebra foris violenta domique. Georgum
 Zriñiacum Comitem, Slavnorum nobile scutum,
 Expertum bellis, multisque insigne trophœis
 Mors rapit in tumulum. cujus pia funera mater
 Non modico planxi luctu: nam plurima sæpè
 Uno in Cive salus Patriæ persistere visa est.

Nuper ut accepto Præses malè vendidit auro,
 Kanizam, justis Princeps exoptulat armis,
 Viribus Italiæ fultus. Sed durior illa
 Armato domino, quàm non fuit antè Tyranno,
 Obstet, ab hoste diu contra defensa Patronum
 Et Patriam, donec sævi inclementia cœli
 Solvere castra pium magna cum clade coëgit
 Ferdnandum Archiducem. Primus fuit iste Kaniza
 Adversante mihi luctus: pluresque sequentur,
 Dum redeat sub jura sui Kaniza Patroni.

Sæpè ita nescit homo, quid habet, nisi cesset habere.

Piratica infestat jam Turca licentiùs æquor,
Christiadum innumeris damnis necibusque superba
Hesperiiis circum terrorem impresserat oris.

Ne mea Seña malum pelagi patiatur inultum,
Vicinis compassa suis, armata celoces

Threïciam Adriacis navem deprendit in undis,

Bis centumque capit sex & triginta latrones,

Donata nulli vita, qui pluribus illam

Sustulerant: omnes gladio lacerante peremptos

Projicit in pelagum, cetoque canique vorandos,

Et rediit victrix prædis ditata latronum.

Ista ferens ægrè Venetus, qui jura Liburna

Atque Croata dein Adrium prætendit in æquor:

Tum quòd erat contra Señam stimulatus ab hoste

Ulcisci nequiente secùs millena suorum

Damna: latrocinii perturbatæque quietis

Accusat Regi Señenses. Hi sine culpa:

Namque nocere hosti, propriis & juribus uti,

Credebant licuisse sibi: plectuntur acerbè:

Hos etenim augustam nemo defendit ad Aulam,

Et Præsul contra Populum malè sanus agebat,

Qui poenam infamem vivens & mortuus egit.

Præcipuos tunc Seña viros in Marte peritos

Lictoris manibus vidit periisse, celoces

In cineres abiisse; minùs quòd Turca deinde

Señonios metuat terraque marique feroces.

Sed nimia in justum patientia versa furorem

Judicis extinxit duro mala cætera letho.

Tramite regali debet procedere Judex:

Non declinando in dextram, qui molliat isthic

Judicium : sic non in lævam , qua exasperet illic
Supplicium. festina nocet sententia Juris.

Non animo mea Sēna tamen defecerat omni,
Contra hostem semper pro Rege Deoque parata
Bellare, & proprium diffundere prompta cruorem.

1602.

Invadit Likam, flamma ferroque patris
Barbaricæ genti damnis, ornata redivit
Turcorum spoliis, captivorumque caterva;
Militibus summum victo solamen in hoste est.

1603.

Infauftus fuit iste meis & flebilis annus,
Quo terræ fructus infecta nociva, geluque
Et grando miseris mortalibus eripueret.

Tattariæ fera gens, Geticæ nunc incola terræ,
Pannonicos populatur agros : vastata per hosce
Magna parte sui luget peninsula Muræ.

Ad tam longinquas excurrit barbarus oras
Prædandi causa, de prædis vivere sœtus
More lupi, quem non cultus delectat agrorum.

A Turcis sævisque Getis Peninsula Muræ
Depopulata iterum damno majore gravatur,
Et penès auriferum tellus amplissima Dravum
Vinicia tenus. Hi Grabfanum gente Jacobum
Brezovac inter cędunt altamque Veroçam:
Pòst prope Kusterovac acri certamine fundunt
Keglevium Vragumque Duces. tunc Rassiña tota
Deprædata fuit, Turcis exusta que flammis,
Et quingenti homines in barbara vincula ducti;
Ne, qua sorte olim redivituris tecta supersint.

1604.

Carlopolis (quam non pridem Dux Carolus amni
Imposuit Kulpæ, Carnas tueatur ut alpes
Japodiumque solum) consummitur igne repenti:

Ut

Ut vix salvarit nudam novus incola vitam.

1605. Incrementa capit Boçkaica factio ad Hunnos:

Ipse coronatur Turco à Vezire; sed usque

Dravum Nemethius Turcis Geticisque catervis

Stipatus penetrat, tota regione subacta

Obsequio Boçkæ: flumen transire negavit

Nemethio Prorex & Trautmanstorffius: ultrò

Kermend, Sabarjam, Kiffeg & cætera quæque

Restituere suo victores oppida Regi:

Propria Nemethium Boçkajaque culpa fugavit;

Regales donat bonitas divina coronas.

1606. Attamen Ahmetem magnū cum Rege Rudolpho

Conciliat, pacem vicanos condit ad annos:

Ipseque de vivis excedit præpete fato,

Juraque mox Pacis violantur: Thraxque Rudolpho

Strigoniam Hunnorum regalem surripit urbem:

Ut videam: quanta verbum regale decusque

Relligione colat. verè simulatio pacis

Ipsis sæpè fuit longè damnosior armis.

Bella gerente alibi, modicum requievimus, hoste:

Seña tamen Venetos necdum cognovit amicos;

Hinc ea sola fuit bellis implexa duobus,

Nec tamen infelix ideò: nam cedere nulli

Seña coacta fuit: reparabat damna suorum

Partibus adversis damna, & majora, rependens.

1613. AERE merens Veneto gens Epirota triremi

Vecta meam ceu fur nocturno tempore ad oram

Appulit, insidiata viris, qui visere sacram

Tyrfaçtensis eò veherentur Virginis ædem,

Volari angustum circumdat ab æquore portum,

Quo lembum incautum gens impulit impia, cunctos

Octo supra denos fuerant, jaculata peremit:
 Et fugit ante diem: videat ne Seña scelestam,
 Et queat ulcisci natorum letha suorum,
 Juraque telluris violatæ. non tamen istud
 Christiadum crimen superi patientur inultum.

Quàm gravis evasit, totoque timendus in Orbe
 Turcus, ad interitum cunctorum tendere natus,
 Præcipuè quicumque colunt sacra dogmata Christi,
 Quosque vel ipse timet magis, omnibus infidiatur:
 Ut se Christicolæ per mutua tela, faventes
 Hosti, conficiant, Señæ accelerentve ruinam,
 Quam solam timet hac sub tempestate tyrannus,
 Impietas coramque Deo, Mundoque profectò est.

Impatiens mea Seña mali, justumque dolorem
 Succedens ira, binos armata celoces
 Ad Mucarum excurrit (nostri dixere Makarskam)
 Neglectumque jubet Turcos præstare tributum:
 Fors Epirotam aut Venetam nactura carinam.
 In Suc'-jurjensem portum dum ferre tributa
 Promittit Turcus, Venetis sociatus, ab alto
 Aggreditur sævo nostros certamine Cives.
 At velut auxiliò semper pia numina justis
 Succurrunt: sic ipsa meis bino hoste gravatis
 Fortificant dextras (animus non defuit unquam)
 Victricem tulerint quòd multo sanguine palmam.
 Ast ut Volari ad portum perpeffa suorum
 Letha pient, nec plùs scelus hoc impune relinquunt
 Hostibus: Arbensem proras vertere sub urbem,
 Affiliunt Venetam, quæ custodiverat æquor
 Contra Señonios armis instructa, triremem:
 Captivam ducunt occiso milite, & armis

Nudatam, flammis patriis sub mœnibus urunt.

Non ea me (fateor) delectat præda: cruore
Vicini fatiare sitim, grave judico crimen.

At miror, tandem; quod binis urbibus hostis,

Totum penè Orbem terrens, non sufficit. halque

Mutua in arma furor movet, at diversus. utrinque

Ingemui zelo Fidei. Sed causa malorum

Si detur pensanda bonis, sententia Señæ

AEquior eveniet. Nam si prætensio juris

In mare spectetur prisca: mare nemo negabit

Deberi Señæ, quoniam fuit antè Liburnum,

Illa Liburnorum patria antiquissima; sic &

Postquam est Hyrvatium sortita Liburnia nomen

Gente referta nova, censum tamen ipsa marinum

Regibus & Ducibus Patriæ mea Seña legebat.

Nec mare Christicolis post hæc sulcare negabat;

Quin, ut idem fieret securius hisce, quiesque

Italicis oris, multis mea Seña periclis

Hosti communi terras prohibebat & æquor.

Anne ideò: vel quòd persæpè offenderit hostem,

Vicinos tutata suos, prædasque retorfit

Immanis de fauce lupi: debebat amicos,

Religione sibi conjunctos, Seña timere?

Sed veniet, veniet tempus: quo Turcus & ipsis

Evadet Venetis nimiùm gravis atque molestus:

Cujus amicitia non est quod fidat amicus.

Paulò post Venetam Portæ Legatus ad urbem

Venit, conquestus quamplurima damna per æquor

Facta à Señoniis Otomannis navibus: orat,

Viribus unitis delerent funditus urbem

Tantum Threiciis infestam sortibus. unde

Naviget Illyricum pelagus securus uterque.
 Huc Venetis breve prostat iter: desertaque tellus
 Thracibus haud durum præbebit; nec metuendum,
 Ut quis succurat tam diffita ab omnibus urbi:
 Nec poterit paucò jam sola resistere Cive;
 Ad bellum fortuna valet, sed viribus aucta.

Arma levant Veneti, quibus Hyllis prima petita est,
 In mare telluris pars exporrecta, coherens
 Japydibus: vulgo & Latiis nunc Istria dicta:
 Ad quam Jasonium Græci retulere triumphum;
 Flanonam Albononamque tamen mea Sæna tuetur:
 Regna Croatorum quæ nunc restringit ad Arsam.

1615. Amurat belli causa meliore vocatus,
 Propria regna magis defendere, quam peregrina
 Quærere; Sauromatas contra Persasque coactus
 Opposuisse fuit vires: nova foedera pangit
 Matthia cum Rege meo, valitura per annos
 Viginti; cautus misceri pluribus armis,
 Quatumcumque potens; novit quia Barbarus aprum
 Pluribus à canibus laceratum sæpè fuisse.

Instabilis sed & hæc pax nos fuit inter & hostem;
 Nam Turcæ Krizanic' sub turri (ubi Mriznica cancris
 Nobilibus locuples, cum trutis dite Coranna
 Junctus, vicini Kolapis subducitur undis)
 Villanas cremat igne domos, spectante dolenter
 Carlopoli. tanta Thrax religione tenetur.

1616. Ut nil Sænonibus poterant Veneta arma nocere:
 Magna utramque tamen patiant mihi damna per orã:
 Oppida multa cremant, pagos, villasque ruinant:
 Byrsecum, Vranam, Viti quoque Flumen, in isto
 Tarsia prisca loco steterat: Bakarumque, Novimque,

Tormentis quassat ferratis, ignibus urit.
 Turbidus ò rerum nostrarum & flebilis ordo,
 Hostibus ut pax sit, bello infestantur amici!
 Nil majus fortuna potest præstare tyranno,
 Quàm turbare suos animis discordibus hostes.

1618. Illustri claro Benedictum stemmate Turocz,
 Arte & Marte gravem, dignum qui Regna gubernet
 Proregem Illyrici tandem pia fata vocarunt
 Ad superos. multis lacrymis sua funera planxi,
 Et tantò magè, quòd non par successor eidem
 Extiterit: quamquàm præclaro stemmate & ipse,
 Niclaus Comes à Panem frangentibus, ortus.
 Sic bona non semper fructus parit arbor eisdem,
 Degeneratque solo patrio prænobile semen,
 Et nati à patriis nonnunquam moribus errant.

1619. Desertas arces mediis Ottoççac in undis,
 Quas Gazka & Sinnac, perlimpidus amnis uterq̃,
 In submontano conjuncti latiùs agro
 Effundunt: Briñamque, suum quæ spectat agellum
 Montibus accintum mediò de colle, superbum
 Frangipanorum quondam sedile Regentis:
 Restaurat fido populo mea Seña colonas:
 Eminùs hostiles queat ut refringere vires.
 Expectare domi, sapiens non cosulit, hostem:
 Hunc magis in proprio nempe infestare juvabit.

Zriñius hoc alter Niclaus nascitur anno,
 1620. Defensor Patriæ, propugnatorque futurus,
 Fortuna, ingenio, fama virtuteque magnus
 Turcorum terror, proles generosa Georgi.

1621. Nascitur & Petrus Nicolai frater, ad arma
 Non calamum natus: Proregis munus uterque

Nactus, at infausto letho sublatus uterque.
 Ut paucis notum est, nulli superabile, fatum.

1622. Istorum genitor, Niclao Tyrzaciensi
 Deposito, Regni primos conscendit honores,
 Ominibus faustis : vicinos namque Kanizæ
 Prosternit Turcos, sexcentum cæde cruentus ;
 1623. Atque iterum graviter castigat Marte Kanisam,
 1624. Et Kostañiciam, multis ab utroque peremptis.
 Qui Pacem frangunt, Bellorum incommoda gustent.

Invadit nunc atra meas contagio partes,
 Indeploratis serpendo per oppida lethis :
 Est sed quod doleam multa inter funera primum
 Proregis Zriñi funus. qui fortis ad Hunnos
 Pugnavit pro Rege suo, victorque triumphos
 Sæpè tulit : tandem dapibus cum pace fruentem
 Lethali manus extinguit scelerata veneno.
 O miseros hostes, quibus hæc infamia tela
 Securam præstant vitam, vel forsitan honores
 Confortant ! paribus certet vir nobilis armis,
 Strenuus ut miles ; quibus uti fraude dolove
 Turpe putet ; docuit timidos id tristis Erynnis.

Atra fames iterum Slavnas diffusa per oras,
 Funera multiplicat, miseranda plebe repleta ;
 Peste, fame, bello consummitur Illyris alma :
 Fors delicta hominum Deus arguit hocce flagello :
 Ad quæ prona magis semper prolabitur ætas.

1629. Succedit Zriño Proregis honore Georgo
 Sigmundus Comes Erdœdi, vir justus & audax,
 Cujus Banatu requievit Patria : sæpè
 Ipsa hostem affligens, & cæsum sæpè repellens.
 At malè Zriñiacam bellavit Prorex ad arcem,

Passibus angustis præclusus ; ut inde recessit
 Tristis ab accepta non parva clade suorum.
 Sæpiùs, ò Prorex, ita vertitur alea belli :
 Contemptusq; hostis certamen sæpè cruentum
 Edidit : atque brevi momento maxima Regum
 Sors everfa fuit. res est adversa secundis

Permixta in mundo, & rerum mutabilis ordo est.

Vix per lustra duo Patriæ præfederat Heros,

1639. Cùm me deseruit, vita meliore beatus.

Ut res humanæ finem voluntur ad unum :

Vitaque, qua fruimur, brevis est : mors inscia certæ;

Felix, qui vivens placuit Populoque Deoque !

1641. Urbs nova in antiquis Sissî fabricata ruinis
 Juxta decursum Kolapis, quam morte Quirinus

Martyr adornavit, Turco populatur ab hoste :

Sed Kostañicia captos Emricus ab urbe

Liberat Erdœodus. Kladuffanosque Joannes

Draskovius Prorex cedit. Sic stamus in armis

Semper, qui colimus fines regionis, & hosti

Vicinos fortuna dedit. vigilare necesse

Civibus est, quibus ante fores ferus obstrepit hostis.

1642. Antiquam Perusic' reparat sibi Barbarus arcem,

Hinc ut Gazkensem percurrat sæpiùs agrum :

Ast expugnatam Caspar Tyrzaçkius arcem

Destruit, atque mali causam levat inde futuri.

Principiis obstare juvat. medicamina serò,

Cùm mala per corpus magis invaluerè, paramus.

1643. Invadit pagum Turcus Pejasticæ ad annum

Dispersum domibus, nullo munimine tutum ;

Objiciunt hosti fortes sua pectora Cives,

Concertantque diu numero tum sorte minores,

Non animo : tandem multo cum sanguine palmam
 Barbarus eripuit prostratis Civibus. Isthic
 Occubuit clarus Mogoric' mihi, Dokmanovic'que,
 Et multi fortes Ogulino ex rure Coloni,
 Attamen hostili sua sanguine busta litarunt ;
 Nec palmam obtinuit victor cum cæde minori,
 Quàm Cives cecidère mei pro Patriæ amore.

1645.

Supra Karlopolim vicum, de nomine Smoñak,
 Deprædatur, agrum Bosniensem vastat, utrinque
 Insignes prædas abducit barbarus hostis:
 Ut, cum jam videam semper majora pericla
 Serpere ab hoste mihi, Castrum Podbrezje vocatum
 AEdifico, Clerique mei persolvitur ære:
 Publica sunt tantis exhausta æraria bellis.

E contra Cetinum Caspar Tyrzaçkius arcem
 Breptam Turcis devastat : Zavañe dinde
 Ingentes pagos populatur : mille fideles
 Ac bis centenos redimens, cum laude redivit.
 Hinc Turcæ solidant Kremen arcem, Carlopolimq̃
 Nostri. Sed Veneti, Regum sedile meorum,
 Ninum urbem veterem, Turcos metuendo furores,
 Denudant muris. Sic rebus in orbe rotundo
 Successus varii, finisque impendet in omnes.

Quamquam tuta domi vix sim qua parte : frequentes
 Incurfus patiens hostis, jam viribus aucti,
 Cinçta minis : constricta nimis, tamen ultrò fidelem
 Navo operam Regi sub longo climate Mundi.
 Contra Svecorum motus, turbasque Rakoci',
 Agmina natorum pro Rege merentia mitto
 Niclao Duce Zriñiaco ; qui dexter in armis
 Judicioque valens inimicos fregit utrinque.

Principibus servare fidem de jure tenemur:
 Principibus, decus est, servire fideliter; horum
 Est eadem Populique salus. Si patria mater
 Civibus est, Princeps est dignus honore paterno.

Sed ne quid fortuna domi fortassis omittat,
 Quo possem doluisse magis: fatalibus urbem
 Juxta Zagrabiam Græcum montem ignibus urit.

Taliter ut patriis aut exulet incola terris,
 Aut ex cineribus speciosior illa resurgat.

1646. Plurima præterito quamquam Thrax miserit anno

Agmina barbaricæ gentis, tormentaque belli
 Ad Cretæ interitum, populo tamen hostis abundans
 Altera littoribus mandat minitancia nostris.

Hinc Argiruntum (Novigrad nunc dicimus) urbem
 Interno finui impositam, ferus occupat hostis.

Altera pars, quinque & viginti millibus aucta,
 Sicum (quod Sibenik voco jam) ducente Polono

Vezire obsessum gratis oppugnat: & isthinc

Propitiis Superis magna cum clade recessit;
 Immemor; hinc etiam frustratos antè labores.

Tanta fames animos ad prædas urget avaros.

1647. Niclaum Zriñum Proregis munere donat

Ferdnandus Cæsar. Petrum, cum affine Georgo

Tyrzaçki, & pulchris contra Sveca arma catervis,

Ferdnando auxilium satè utile, mitto; meorum

Externis experta fides regionibus extat,

Et firmus pro Marte valor; quo vera paratur

Nobilitas, atque in natos cum sanguine transit.

Damnū ingens patitur cælestibus obruta limphis

Seña; ruit muri pars ex torrente recluso

Inter murum ipsum celsumque crepidine collem:

Quin.

Quingaginta duas vastæ ruit impetus undæ
 Seïona in urbe domos, tanta cum strage, quòd ultra
 Quingentos homines letho miserabili ademit:
 Nec potuit rapidis enare natator ab undis
 Optimus. Exoritur fragor undæ unàque ruinæ
 Et populi clamor, ceu si ruat æther ab alto
 In Seïæ exitium: vel jam sua terminat ætas
 Longævum cum flore statum! Secùs antè putabam
 Sanguineo mergi debere in flumine Seïam.
 Arcanas Superum mentes, fatique secretas
 Noscere quis possit causas? Divina voluntas
 Libera consilio non indiget ullius. Omnes,
 Quos amat, hos etiam Deus arguit. Ille malorum
 Non est causa: tamen divino nec sine nutu
 AErumnas patimur. Superest Deum amando timere,
 Pro summa ratione statûs, & amare timendo.

1649.

Ne finat excessus Turcorum nuper inultos
 Et Patriæ lacrymas Prorex novus, Izaçic' arcu
 Vicinos pagos & circa Klokoça, multa
 Barbariæ cum cæde cremat. certamine fundit
 Delibafam, centum ducens in vincula Thraces,
 Bis totidem cæsis. Proregem læta saluto;
 Sors bona Zriñiacam comitetur ab æthere dextram:
 Ipseque nil aliud poscit; cui mens generosa est,
 Atq; animus grandis, quos excolit inclyta virtus.
 Quicumq; à tenero studiis incumbit honestis
 Præclarumq; optat post funera vivere nomen,
 Is non curat opes cum sorte aut morte caducas,
 Contentus celebri fama, qua gloria surgit.

1650.

Fetter Ivanitiæ quo tempore præfuit arcu,
 Infestis armis Dubicam procurrit ad urbem,

Infausto eventu. centum nam colla virorum
 Barbareæ liquit vectigal hic advena terræ.
 Ut suam agat rem Dux belli sapienter, oportet,
 Mente oculisque priùs perspexerit unde periculum,
 Quodque venire potest: quàm factò evenerit ullum.
 Dux, ut Ivanitii, ne non sapuisse feratur.

1651. Komoricam Turcus, Cameram sic dico minorem,
 Arcem in Slavonia, quæ Dravum prospicit amnem,
 Obsidet, oppugnat vario conamine frustra:
 Fortibus illa viris contrà defensa resistit.
 Hinc Kostañiciam Prorex infestat, & illos
 Ter sumpto vicit felix certamine Turcos.
 Komoricamque novo Turcorum Marte petitam,
 Puchajmus salvat. Likenses Zriñius hostes
 Castigat Petrus, Kula Siroka vocato
 Castello exusto, gente igni ac ense perempta.
 Perpetuas inter belli sic nuto procellas,
 Vicinum sortita malum: cui ipsa libido est,
 Esse malum. Virtus tamen exercetur in armis:
 Otia mitescit genius Mavortius inter.

1652. Anni principio post quinquaginta secundi
 Seña Equitem Paulum genuit, sat grandibus aptum
 Rebus, at exiguæ fortunæ: qui mea quondam
 Nomina perpetuis mandabit forsitan actis.
 Ingratam Patriam tamen experietur, amicos
 Instabiles, & spes vanas. namq; incidet illam
 Temporis ætatem, qua decrescente valore
 Illyrico quivis curabit propria, nemo
 Publica: & ipse magis rebus capietur honestis
 Quàm vitæ utilibus. Sic mens generosa probatur.
 Ducere nam propriæ incrementa domestica laudi,

Hoc ad lætitiã vulgarem pertinet. Omne
Fortunæ donum post fata relinquimus: una
Virtutum remanet pro nobis fama perennis.

Karlopoli Præses generalis, dignus amore
Cunctorum in vivis, dignus post fata dolore
Cunctorum: pietate gravis Vir magnus & armis,
Wolfgangus Comes à Panem frangentibus ex hac
Migrat ad æternam fati dictamine vitam!
Mox Caspar sequitur soboles præclara parentem
Vir Bello insignis, toties qui terruit hostem,
Salvavitque suos; toti duo funera Regno
Deploranda tuli: Cœlo duo sydera misi,
Felices animas; illic nunc sede beata
Gaudent; æterna sed & ossa pace quiescant.

1653. Romani augustum Regni vix sumpsit honorem
Ferdnandus mihi Rex isto jam nomine quartus,
Cum subito ad Regnum fato Cœleste vocatus,
Præmonstrante viam crinito sydere ad astra,
1654. Deseruit terras & Regna paterna, beatis
Civibus adscitus: pulla & mærore profundo
Offusa ingemui. Populo quàm ritè doletur
Principis egregii raptus: cùm Maxima Regno
Sit fortuna pius Princeps, generosus & æquus.

Ad Popovic' vicum, nomen dedit hocce sacerdos,
Cum valido pugnat Tyrzaçki Georgius hoste,
Defensor Patriæ, Cœloque favente triumphat.
1655. Non ita Guffitius, qui Ottoççac præfuit arci,
Dimicat eventu fausto: nam mœsta Colonos
Civibus immixtos bis centum Seña dolebat
In Turco amissos campo: bis postmodò vindex.
Et poenas Korenica luit, direpta, cremata,

Zriñiaco à Petro. Sic nobis semper in armis
 Stare opus est, dubiasque vices cognoscere fortis,
 Atque malum replicare malis: injuria prima
 Cùm fuerit perpeffa, novas invitat ab hoste.

1656. Sed Præfes Turcis contra nos finibus Abram,
 Vir ferus, in prædas avidus, crudelis in omnes
 Qui sanctum Christi devotè numen adorant,
 De Pozega, Dubica, de Korbaviaque jugosa,
 Armat Barbariem pro Bello viribus aptam,
 Trans Kolapim ad Karnos misturus omnia ferro,
 Flamma: jamq; agros Krizanic' sub turre tenebat:
 Cùm mea Coelicolis ad vota faventibus, hostis
 Cæditur egregio Duce Frangapane Georgo,
 Tam grandi strage afflictus, quòd prælio in isto
 Bis geminos Begos, bis senos viderit Agas,
 Turcorum prima cum nobilitate, ligatos
 Karlopolim duci captivos. ense peremptum
 Besiragitium Mahometem: & millia Thracum
 Strata jacere in agro Krizanici, turpiter ipse
 Effugio celeri vitam salvavit amaram.
 Incidit in prædam prædator sæpè cruentam:
 Inconstansque suos Fortunæ numen alumnos
 Sæpiùs eludit vana spe: noveris Abra.

1657. Flere novas occulta vices mihi fata dedere;
 Ferdnandus Pius Imperium sua Regnaque Cæsar
 Deserit, ad Superum felix consortia migrat,
 Imperium nato Regi hæredique relinquens,
 Hoc me solatus, quo posthac Principe recta
 Experiar meliora Deo fortasse favente.
 Quisquis enim mitis precibus, pietatis abundans,
 Et pœnæ parcus Princeps, est optimus idem.

Gens inimica mihi, nunquam satiata rapinis,
 Ad miserum Byrlog tum re cum nomine pagum,
 Nam lustrum dici deberet voce Latina,
 Excurrit Passa duce senis millibus aucta:
 Non tamen optatum successum nacta: meorum
 Ter centum juvenum depulsa valore redivit.
 Atq; ita virtuti vires cessere triumphum.
 Ut tamen hostiles pœnis gravioribus ausus
 Corrigat illustres Prorex; vicina Novensi
 Castro, Militibus prædam facit oppida primùm,
 Pòst ea Vulcano vovet. Indulgentia nunquam
 Hosti danda. malo libertas applicat alas.

1658. Ut vacuos Patriæ repleat Tyrzaçkius agros,
 Antiquos Uforæ Lika ex regione colonos
 Ducit, & in Señæ montanis collocat. Illinc
 Vavkupiam Janko Xegeranin diripit urbem:
 Deliciosa hæc est Bosnensis mansio Passæ:
 Affligitque hostem, memoranda clade, sequentem.
 Sed paulò pòst ipse trahens ter dena virorum
 Millia Passa Novim capit urbem, diripit omnes
 Vlahiæ pagos montana marina colentis.
 Crimen ob unius patitur sic sæpiùs alter.

1659. Vicinum Kolapi Turcæ invasere Kamenskò:
 Nunc miser est vicus, quondàm fuit urbs opulenta:
 Ast ausus charò nimiùm solvere nefandos,
 Namque dato fluvium turbarunt sanguine Tribñam
 Ut Kolapis stupuisset aquas haurire rubentes.
 Pars cæsa occubuit, pars vinclis ducta triumphum
 Karlopoli, Superis ultrò clementibus, auxit.
 Turpior haud præda est, haud præda scelestior ulla,
 Quàm de pauperibus prædoni facta superbo.

Ad duras trahitur tandem mea Savia poenas:

Septem annis proprii spernens mandata Patroni:

Ferro ignique luit, prædata hostiliter. Omne

Servitium durum: domino servire severo,

Durius omninò; libertas aurea verè est.

Sed quia sic voluit fato fortuna potenti:

Alter fit servus, liber dominusque fit alter:

Cùm natura modo nasci dedit omnibus uno:

Cedendum fato & fortunæ juribus esto.

266. Gazka novo pariter frendit commota tumultu.

Eferus hic populus, vinoque insanior hausto,

Præsidis in mortem conspirat, perficit ingens

Crimen: quod nati patratum aliquando dolebunt.

Ebrietas mater sævi est insana furoris.

Præfuerat Petrus Señensi Zriñius urbi,

267. Cùm Romanix Præses Csengitius, omni

Bellorum felix in tempestate, coactis

Innumeris Thracum signis, & gente perita

Bellandi, pagum Señæ quem nomino Byrlog,

In cineres acturus adit. Gazkensa jamque

Militiæ major pars condescendit in arva,

Cùm nostram à tergo pubem, pars altera fronte,

Excipit: unde prior funestam Martis arenam

Nacta, cadaveribus vastos exanguibus agros

Opplet cæsa: suo fugit altera cum Duce. Captus

Passæ illic frater Beg, captus Jañicar Aga,

Præcipuique viri capti, vel ab ense perempti:

Sultani, hos inter, quatuor periere nepotes;

Tota diu gemet hunc Otomannica natio casum.

Causa novus vicus, sub Byrlog arce vetusta

Confitus, extiterat tantæ sat congrua cladis,

Non ob opes, quia plebs & iners, & parvo in agello,
 Vitam ægrè ducens ex pane & lacte caprarum;
 Sed locus ille viam Turcis prædonibus aptam,
 Ad Karnas, Histrasque plagas, præcludit: ut antè
 Hinc prævasta illi Señæ deserta patebant.
 Sic Csengitiacæ fortunæ splendor ab ipso
 Culmine in occasum raptus. Qui subdidit urbes
 Magnificas, gentes compescuit ense feroces,
 Ad miserum vicum fracto ense manuque, salutem
 Extremæ vitæ fugiendo turpiter ambit:
 Seña & Karlopoli doctus, cognoscere; fortis
 Humanæ non perpetuò durare favores,
 Momentoque brevi commiscier intima summis.

Sic consternatis Señæ in confinibus armis
 Threiciis Petro Duce Zriño: frater eodem
 1664. Pòst socio Prorex pontes comburit Ofeki,
 Devastatque Cios campos, nunc Jugovo posè
 Dico: urbem Peçuj direptam incendit, & arces
 Brizniciam Fabiamque capit. Sic nempe deinde
 Præciso Turcis trans Dravi flumina passu
 Liberet Ungariam, petiturus Thracas ab isthinc.
 Egrgii pia vota Ducis placuere Monarchæ
 Augusto: primàm jubet oppugnare Kanizam.
 Jamque capi poterat, si non discordia primos
 Turbasset damnosa Duces. quòd non modò gratis
 Oppugnata fuit Kaniza, sed ultrò remissa
 Hostibus arx Novi-Zriñ sine sanguine: quando perire
 Prompta Kaniza fuit. Novi-Zrin fundaverat arcem
 In terra hostili Prorex, ut abinde retundat
 Kanizæ vires, salvato flumine Dravi.
 Quantos magnanimo versabat corde dolores

Indignè amiffi Novi-Zrinî nobilis auctor:
 Quando fua vidit vexilla hostilia in arce,
 Quæ jam jam captiva suum præcedere curram
 Debuerant, auctura pios tibi, Christe, triumphos!
 Tantum Belliducum peperit discordia damnum!

Non satur hac præda, magis at temerarius audet
 Paulò post Sstiros invadere Barbarus agros.
 Cænosum Arrabonem valido jam ponte jugarat,
 Pictaq; in adversa posuit tentoria ripa.
 Vix Rakenspurgum, vix Gracia tuta fuisset,
 Ni Deus immensos fregisset maximus ausus,
 Hostilemque sitim gladius sedasset & unda.
 Non tamen absque mei plaga; Nam prima strategum
 Rajkovium objeci hosti cum bis mille Croatis.
 Fortiter aggressa hostiles mea turba phalanges
 Turbavit, fregitque aciem certamine primam
 Præduro, fundens pulchram cum sanguine vitam.
 Sic decuit pugnasse viros pro Rege, Fideque,
 Sic pro vicini decuit cecidisse salute,
 Illyricam pubem: sic patrum exempla sequendo
 Nunc simul in Cœlo gaudet sortita coronam.

At novus invadit materna hæc pectora mœror,
 Infandusque dolor contorquet viscera; Prorex
 Magnus ab immani laceratur Zriñius apro,
 Heroamque animam supero transmittit Olympo,
 Corporis exuvias mihi de pietate relinquens,
 Ne toto se orbam, videatur, deservisse
 Dilectam Patriam. Prò rerum fata mearum!
 Floribus in Vernis mea spes evertitur. Isto
 Sperabam patrias reparare aliquando ruinas
 Principe, prudenti, fortunatoque, pioque.

Serius in Bello foris; atq; in Pace ferenus
 Extitit ille domi: metuendus ut hostibus ipse,
 Ipse suis charus. Cecidit meus inclytus Heros,
 Et Pater & columnen Patriæ: quem semper ab hoste
 Victorem excepi reducem, plaudente per Orbem
 Cuncto Christiadam populo: nunc dente perempti
 Immanis beluæ, Turco plaudente Getaque,
 Christiadae mecum deslent lacrymabile funus.
 Magnorum, fato quondam, mi Bane, virorum
 Tristior interitus solet esse; in pace quiesce.

Marte perempto ab apro, nova pax vulgatur: ut ille
 Depositis armis potius requiescere tandem
 1665. Maluit in Cœlis. Fratris post fata Ducatum
 Obtinuit Petrus, pejore sed omine clausit:
 Ut finit malè, qui finem non perspicit antè.

Tunc Varasdinam consumit Mulciber urbem
 Vicinam Dravo; nomen cui Bela peponum
 A donotribuit. regio fuit antè vocata
 Jasia. Sic mutat mores & nomina rerum,
 Tempus edax: utinam non in pejora ferantur.

1667. Post hæc telluris miro concussa tremore
 Alta Ragusa cadit (nostro sermone Dubrovnik)
 Unica in Adriaco Slavorum urbs libera ponto:
 Kottorq; (Ascrivium quondam) vicinaque circum
 Oppida: cum tanto Cœli pelagique stupore,
 Quod fuerit densis obtectum nubibus illud,
 Hoc à littoribus bullitu ingente recessit.

1670. Non modò magnanimas faciunt torpescere mentes
 Otia, quin rerum sunt maxima causa novarum.
 Magna fit in toto rerum mutatio Regno,
 Postea quàm galeam gladiumque reponere Prorex

Jussus erat: suafu quorundam Mercuriorum,
 Competit augustos viventis Regis honores.
 Ad scelus hoc Ducem, belli sudoribus aptum,
 Movisset nunquam genii privata cupido,
 Ni confors animosa virum illexisset amicum,
 Consiliis sensum properè tribuisse malignis.
 1671. Pro quo punitus gladio, documenta reliquit,
 Discere justitiam monitos, nec temnere divos,
 Distribuique sacras cœlesti sorte Coronas.

Fine pari (par crimen erat) Tyrzački perivit
 Christophorus, Stirpis de Fracto pane potentis
 Ultimus infelix hæres; quem grata bearat
 Ingenio natura virum, damnavit ad aras
 Immoderatus amor dominandi. Magna dolorum
 Vis mihi corrodit maternum pectus. Utrumque
 Perdurare valens & inexpugnabile scutum,
 Sperabam, Patriæ. Tantum nocuere maligna
 Consilia à pravis vicinis edita. Semper
 Callida consilia ad primum sunt læta: deinde
 Tractatu dura: eventu sed tristia tandem.
 Consilioque virum devincit foemina pravo.

Hunc quoquè consultrix flevit vicinia casum,
 Et poena graviore quidè, ceu criminis auctor.
 Majestas Regum tam sacrosancta profecto est,
 Quòd nec in sævo labe sit factanda Tyranno.

1672. Corrupta infectis variis & vermibus aura
 In foliis fruges terræ consumpsit & herbis,
 Efficiens latè miseros plorare colonos.

1674. Urbs Montis Græci & Zagrabæ pars maxima subtus,
 Igne novo in cineres tanto redit impetu, ut intra
 Florentes ædes & tristia rudera tantum

Quattuor intererant horæ. Fortuna ruinas
Accelerat, multis quas non restaurat in annis.

1678. Augustus Cæsar generosa prole beatur,
Cuj nomen Joseph. felicem Numina servent
Hæredem patrii sceptri, Patremque suorum
Regnorum; qui olim lacrymas abstergere nostras
Possit, & amissum faustè reparare decorem.
Felici semper felix est Patria Rege.

1679. Señoniis armis nimis infestata frequenter
Urbs Nova Likensis, promisso sponte tributo
Supplex à Seña pacem petit. ista cruoris
Hostilis sitibunda magis quàm pacis & auri,
Bis centum mittit per rura Novensia natos,
Qui non servata prudentis lege strategi,
Turbato vastos discurrunt ordine campos;
Pars abigit prædam, pars Castrorum ostia pulsat,
Illaque jam choreas Noviensi ducit in agro,
Plus nimio secura sui, securaque prædæ.
Sed postquam Turci per classica multa citati
Accurrunt, patriam tecturi jure salutem,
Plus decuplo numero superantes colla meorum,
Confundunt juvenes, facili certamine prædam
Eripiunt. Deus & virtus meliora dederunt
Fata tamen, quamquàm confusis; corpora namque
Non nisi ter septem reperi cervice minuta,
Bis quatuor captos: triginta cadavera Thracum
In patrio jacuere solo. tam mitis in illos
Pacis amator erat Deus. Exaudire decebat
Supplicium mea Seña preces, pacemque petenti,
Quantumvis hosti, pacem indulgisse juvabat.

1680. Ad finem lustrum post Zriñi fata secundum

Vergebat: quando septrum Banale gerendum
 Regalesque vices capit Erdœodius, ipse
 Proregum soboles, constans fideique probata
 In Patriam & Regem, visurus magna revolvi
 Tempora sub paucis annis, aliamque figuram
 Multarum rerum. Mentis sic ordo supernæ est;
 Tempora quòd defint aliis, aliique supersint
 Temporibus. ceu fert, pariter rapit, omnia tempus.

1681. Sopronii (priùs urbs fuit hæc Scarabantia dicta)
 Conventus Regni summus celebratur. in illo
 Eleonore humeris Augustæ sacra Corona
 Imponitur, toto ter fausta precante Senatu.
 Tœkelius contrà Regni movet arma paræcus,
 Ungaricæ plebis Dux, Turcomilite fultus
 Feleki validum castrum capit: occupat urbem
1682. Kassoviam forti, circumque jacentia subdit
 Oppida plura, manu: maternaque viscera ferro
 Scrutatur, facibus patrias hostilibus ædes
1683. Urit: Regali à Turcis vulgatus honore.
 Ipseque Turcorum Rex, Pacis conditione
 Rupta, grande movet bellum, celsamque Viennam,
 Cæsaream sedem, violentis obsidet armis,
 Oppugnatque ferus, ditissimaq; oppida & ædes
 Austriadum flammis foëdat; sed numine fausto
 Perfolvit pœnas: afflictus cæde frequenti,
1684. Amittit Slavna mediam in tellure Verocam:
 1686. Excelsam, multo defensam sanguine Budam,
 Regalis solii quondam splendore coruscam,
 Milleque per vastam pagos atque oppida terram
 Pannonidum Dacumque soli, quos separat Ister.
1687. Ludvici cladem Mukaçino Cæsar in argro

Vindicat insigni Turcorum cæde solutam.

Undique Cæsareos auget Fortuna triumphos,

Quos inter Joseph sacrum diadema tenello

Imposuit capiti. maturè ferre paterni

Discat honoris onus: regali munere felix

Subiectos Populos, ut amore, timore gubernet.

Non etenim ob leges possunt felicia dici

Regna bonas, provisa bono nisi Principe vivant.

1688. Offekum vacuum, passum concedit in amne

Dravano: duro Belgradum marte subactum

Victrices aquilas recipit; vetus inde Samandris

Debuit augustis collum submittere signis:

Nissa olim celebris, gaudens quoquè Rege Vidinum

Bulgariæ: Piro Albanæ nobile castrum

Gentis, ad obsequium divi rediere Monarchæ.

Hinc Pozegam capimus peramæno rure superbam,

Valdani mediis nantem Kostajnicam in undis,

Zriñque situ validū, Novium, Dubicamque: deinde

Ad flumen Savi validum Brod atque Gradiskam,

Egregiaq; olim defensum laude Sigetum.

Ut iustis Deus est semper clementior armis.

Tum, postquam Joseph Comes Herberstajnius ar-

Aequoreis Præses fudisset sapius hostem (mis

In pelago, in campo victor, Venetisque dedisset

Captivum castrum, Tvyrtkone à Rege locatum

Rizonio sinui, Castellum quod bene nomen

Servat adusque Novi, viridi stans nempe vetusta,

Ad sua Karlopolis Sèñæque gubernia versus

1689. Expugnat Likensis agri Castella, propinque

Korbaviæque caput Castrum, vocat Udviña vulgus:

Et postliminiò Comitatum reddit utrumque

Juribus antiquis Patriæ justissimus Heros.

Tunc in Zriniacos Saro Thrax impius agros
 Agminibus multis effusus cuncta rapinis,
 Igne, colonorum populatur tecta novorum.
 Sed celeri accursu Saro Chehaja meorum
 Cæsus, prostratus, Valdani pulsus in amnem
 Sanguineum fecit, victas dedit ipseque palmas,
 Vindice Draskovio: quanquam bis sena fuere
 Millia Turcorum, sexcenti fortè meorum;
 Non hominum in numero, sed robore militis acris,
 Inque bona constat felix victoria causa.

At quàm fit fallax Mundi fortuna, videbit
 Ultima labentis sæcli ex successibus ætas.
 Restituit Turcis validam Fortuna Pirotum,
 Nissam, dinde Vidin, multo quoquè sanguine partum
 Belgradum: & quicquid telluris terminat Ister
 Syrbliaæ, quondàm fuit hæc Triballia dicta.
 Hinc verò excurrit Dubicensem Turcus ad arcem
 Occidens centum sexagintaque meorum
 Hatitiumque ducem Mavortia in arte peritum.
 Ludit in humanis Sors procacissima rebus,
 Quod dat, idem tollit: sine lege, sine ordine: verè
 Inconstans, vagum, semperq; erraticum numen,
 Quod nec virtutem nec causam respicit æquam.

1691. Peste laboro domi, pejor foris impetit hostis;
 Illa homines miti letho necat; iste cruento
 Marte premit. Novium non multo tempore captum,
 Ad Sanæ influxum, violentis occupat armis
 1692. Barbarus. Hinc Dubicam bino sub Præfide cingit,
 Suggestusque facit telluris, ab unde sequenti
 Ignivomis quatiat sub luce draconibus arcem.

Non prævisa mali nostros occasio terret,
 Trans flumen vix tutus homo est: angustaque paucis
 Arx capit: & focii procul absunt. Dij meliora
 Consilio suasere meo: dum nocte sub illa
 Ingentes tulit aura nives, sparsusque meorum
 Adventus rumor dissolvi castra coëgit,
 Et vacuus præda sic prædo recessit ab arce.

Jam quoque Karlopolim privatis ignibus ustam
 Mulciber in cineres redigit: vix mœnia restant,
 Hostiles fractura minas; brevis hora cremavit
 Multorum spolia annorum: dum Savus inundat.
 Zagrabios latè, solitoque frequentior, agros,
 Kuppâ suas retrahit Korannaq; ab ignibus undas.
 Ut quæ conveniunt in eodem patria Regno
 Dissimilem penitus patiantur flumina sortem.

Nupernos Thracum Makar ut puniat ausus,
 Cædit Alajbegum Ferhatem: Banaleque pratum
 In fluvio Vyrbas opulentam diripit urbem:
 Pondere sed nimio prædarum miles onustus,
 Ad sua qui nequit vexilla redire citatus,
 Cum præda, vita est vel libertate minutus.
 Sub veteri Majdane novos impingo dolores
 Bis centum amissis, ausis conscendere vallos
 Gente phalisque loci muniti fortiter; audax
 Impersecta ruit persæpè in funera miles;
 Sic causat lucri modici spes maxima damna.

2693. Tristius Hranilovic' lecto cum milite versus
 Mutniciam confecit iter, fidendo priori
 Fortunæ juvenis: quanquam vitare periculum
 Vel monitus potuit: nimis tamen ausibus actus
 Incidit insidias, in quejs nec tela nec ausus

Jàm valuere viris. Cecidit dux ipse peremptus
 Hostili gladio: focii cecidere perempti,
 Vel capti miseram ducunt in carcere vitam.
 Dexteritas prima est natorum ad castra virorum,
 Nosse hostes, & nosse suos. non fidere semper
 Fortunæ dubiæ. prudenter, non temerè ausis
 Se comitem fortuna solet præbere faventem.

Dum sic membrorum contemplor mœsta dolores
 A capite nivadit dolor intima pectora summo;
 Niclaus Prorex, Comes Erdœodius, annis
 Non tantum àc curis consumptus, deserit orbam
 Se Patre me Patriam: quo tempore prorsus egena
 Magnificis genio simul & splendore Parœcis.
 Vix tenuem conservo statum, nec Cive beata,
 Qui tantum munus justa gravitate gubernet,
 Et placeat Regi, Patriæ dum prosit amanti:
 Quem metuant hostes, & ametur Civibus idem.
 Tanta, heu! me miseram rerum prostrernit egestas,
 Tam gravis in me jam fatorum volvitur ordo,
 Ut, qua Duces aliis & Reges mittere terris,
 Eximiis natis olim fœcunda, valebam,
 Nunc extra Patriam mihi Dux Prorexque legendus!
 Omnia ad interitum propero jam vergere passu
 Cernimus; interitus effœta Croatia metam
 Assequitur. Sic sunt & res & Regna caduca!

Mittit ab Ungaria Banum mihi Cæsar Adamum
 Battjani Comitem, cujus virtute Kaniza,
 Albaque Regalis, pòst Agria concidit. ipse
 Majdanum expugnat faustis successibus æneum,
 Et mæstos prima solatur sorte Croatos;
 Faustum principium felix fortuna sequatur;

Tu Bane esto Peter Patriæ, tu consule cunctis.

1694.

Sed turbata novo mox ingemuisse dolore
 Debui Alexandri deplorans funera magni
 Præfulis, Ecclesiam qui rexit Zagrabiensem
 Insignis, prudens, felix Antistes, amansque
 Ipse Pater Patriæ, dignus quem purpura sacra
 Vestisset, pietate gravem cum stemmate clarum.
 Viribus atq; annis florentem Parca peremit:
 Ne quod solamen, vel spem fortasse relinquat
 Afflictæ Patriæ. Privat vitalibus auris
 Insignem Petrum de Prassno agnomine clarum,
 Romano virtute parem, mors atra, Catoni;
 Quo magis observem, varias decurrere sortes
 Per quas magna solet fieri mutatio rerum:
 Et tum præcipuè, magnorum quando virorum
 Occasum patitur quæ Patria, aliunde severis
 Ictibus adversæ fortunæ faucia; qualem
 Experiit me læsa diu. Non inclyta virtus,
 Fortuna at fallax re predominatur in omni.

1695.

Amisssam nuper, gratis Dux Croius Albam
 Syblicam oppugnat: gratis quoq; Thrax Varadinū
 A tellure & aqua tormentat; uterque recedit;
 Sed Thrax cum damno multo majore suorum;
 Quod tamen ut repararet Sultanus, trajicit Istrum,
 Perduro fundit Veteranum Marte Strategum,
 Insignem Heroëm, venerandum laude perenni.
 Martyr hic egregius præclara morte reliquit
 Exemplum reliquis belli ductoribus, omni
 AEvo servandum: quo nempe valore fideque
 Pro patria, pro Rege, Deo, vel proprio honore
 Certandum? Apparet tum Dux, cum miles in armis,

Quantum quisque valet. Verbis contendere laudem
 Est animi levioris opus. Certamine in illo
 Syrbiorum ducens Antonius agmina, natus
 Gente mea, clarus bello crebrisque triumphis,
 Occubuit fortis. decuit sic nempè fidelem
 Magnanimumque virum patrio subscribere amori.
 Hoc uno major fortunâ est inclyta virtus,
 Quòd duret constans & post sua funera vivat.

Graçanicam Prorex infesto Marte fatigat
 In Bosnæ tellure sitam, nisi capta fideli
 Præsidio post hac Savum tueatur ab hoste,
 Aut æquetur humo, nocituram ritè putabat.
 Sed mala fors justo Ducis adversata labori
 Imbribus assiduis torrentes undique cogit,
 Oppletoq; undis prohibet persistere campo.
 Sic hosti exitium, Bano victoriam, ademit.
 Likenses contrà ter eodem Barbarus anno
 Thrax invadit agros, totiesque repellitur illinc,
 Excessûs pœnis non parva clade solutis;
 Infausta adverso fiunt conamina Cœlo.

Attamen ad cunctos de sorte & hoste labores
 Immitis fortuna mihi sperare quietem
 In patrio negat ultrò solo. Petriña meorum
 Et capta & semper defensa, à Thracibus, armis,
 Aspernans patriæ regionis jura, tumultu
 Insurgit, nova jura sibi prætendit ad Unnam,
 In sua sollicitans Vlahos descendere vota,
 Spe libertatis, regimenq; odisse Croatum;
 Ipsa licet nuper salvavi ex carcere Turco,
 Pane alui, gladio defendi, mobile vulgus.
 Hæc animos auget discordia Thracibus isti

Per mala nostra bonam norunt sibi crescere sortem;

1696. Qui cum vi nequeunt, privatis artibus ignes
Supponunt illinc in Brod, isthincq; Kaproncam;
Brodque die vicibus septenis arserat uno:

Quadraginta domos passa est periisse Kapronca;
Sit dolus an virtus, tanto quis in hoste requirat?

Ad Turcos Vranograç (Zriñorum nobile castrũ,
Garrula cuj cornix nomen dedit) arte nefanda
Mox redit. ipsa etenim Thraces servaverat in se,
Pollicitos undis baptismi velle lavari:

Qui tandem ad vomitum rediere; meosque minores
Se numero ejiciunt. Flammis Theodora crematur
Deseriturque nimis properè; quam Xivko minutus

1697. Collo persolvit culpam. Sic aspera semper
In miseros lex est: peccant impunè potentes.

Nupernæ immemores cædis graviumque malorũ
1698. Zriniacos ferro populantur & ignibus agros
Indomiti Thraces: Nova munimenta feroci
Assultu superare petunt: sed martia virrus
Makari tuita est, quæ paulò erexerat ante.

Non fat defendunt obsessos mœnia Cives,
Non fossæ aut valli, sed fortia brachia animique:
Hi validas manibus vires certantibus addunt,
Pectoremque facit validissima mœnia robur:
Mœnia nempè viri, non hæc sese ipsa, tuentur.

Interno commota malo tum Sēña laborat,
Ante fores jam signa videns, minitantia cædes:
Nec juvat, iratum precibus mulcere Strategum:
Nec licet, assumptis contrà procedere telis;
Vicinos videt esse suos, primumque Strategum;
Vim tamē inferri sibi non sinit. O Deus alme,

Auguste ò Cæsar, quid vobis Seña fidelis
 Peccavit? Vel quid nobis vicini & amici,
 Quòd proprium curat duro medicamine vulnus?
 Si Deus, aut si Rex populi quæ crimina punit:
 AEquo animo feret illa; Dei Regisque scelestos
 Est punire homines. At vos vicini & amici,
 Pro quorum durè vigilaverat illa quiete:
 Pro quorum, hostili redimenda è fauce, salute
 Sæpius exposuit propriam cum sanguine vitam,
 Funera tot perpeffa lubens captivaque ducta
 Grandia persolvit victori lytra tyranno:
 Ejus in interitum ruitis? Prò cernite causam,
 E medioque mali factores tollite; quorum
 Auri dira fames cunctos deglubere Cives
 Tendens, nupernos causavit in urbe tumultus;
 Ne pereat pars tota boni pro parte maligna.
 Hej! quòd te tua fata trahunt, mea Seña: perire
 Infidiis es digna tuis? ubi candor avitus?
 Prisca fides, & amor ubi nunc ò Seña? tuæne
 Degenerant proles, patriam meditando ruinam?
 Non aliis verè est perituræ opus hostibus urbi,
 Si Cives hostes habeat. discordia summus
 Civibus est hostis, patriæque ruina salutis.
 Consilio, pietate, armis Respublica floret,
 Et quævis privata domus concrescit: in imam
 Plurima diffidiis abierunt Regna ruinam.
 1699. Ipsa mali tellus horret præfaga futuri,
 Mirando totum quassata tremore per annum;
 Quo motu permultæ ædes & templa fatiscunt,
 Arx Ozá fatale malum de nomine sensit.
 Sol quoquè, cùm nitidi propè jàm tenuisset olympi

Culmen, deliquium passus fuit. ista Deorum
 Consiliis portenta sino moderanda benignis:
 Quæ tamen infaustum quidquam fuit antè secutum;
 Præsentit Superùm tellus & Cynthius iram.

Tandem postremo sæcli cum fine secundi
 Sperabam finem sortiri posse malorum,
 Et rebus fortasse frui cum pace secundis:
 Quo magis afflictus damnato Marte, quietem
 Cæsaris augusta Turcus poscebat ab Aula,
 Et demum obtinuit: præfixa Karlovic' arce
 Sirmiaci ruris, qua sit congressus utrinque
 Ut conscribantur pacis nova jura. Sed illic,
 Me sine, tractatum de me fuit. Immemor hostis
 Nupernæ arumnæ supremorumque malorum,
 Postulat, insolitam victis prætere, partem
 A victore suo: commiscendoque locorum
 Nomina cum fluviis, nullis bene prodita chartis
 Hactenus, externis nec cognita gentibus. Ille
 Importunus enim, solitis & fraudibus usus,
 Quo minùs illa sinat, quæ separat Unna futurus
 Limes, præterdit veteris sub nomine Castri
 Munimenta novi, nostræ quæ consita ripæ
 Sustinuere vices varias, semperque repulsus
 Thrax durante fuit nuperni tempore belli;
 Cuj, si des digitum, palmã manicamque prendet.

Venit ad has ideò Leopoldo à Cæsare missus
 Marsilius partes, metiri corpora terræ
 Doctus Eques: posito ad Popinas in colle trifini,
 Pro triplici Imperio, servata conditione
 Pannoniæ Regi ulteriùs sua jura petendi.
 Marsilius Turcusque redit Legatus ad Unnam,

1700.

Congressus adeunt longo sermone frequentes!
 Dum binis tandem superato mensibus anno
 Afflicta sat plebe malis, mea reddere demum
 Jussa fui victis loca telluremque feracem
 Hostibus: et, quod plus, nova demolire meorum
 Præsidia; ut posthac reparato viribus hosti
 Tutior invadendi aditus mea regna pateret.
 Tradimus hinc turrim, prope Castaneapolis arcem,
 Arcentem transire humiles ibi fluminis undas.
 Post arcem Dubicam, Comitatus inclyta sedes
 Extitit hæc olim. Jesenovac dinde, vetustum
 Sempæjæ stirpis quondam sedile, locatum
 Unna ubi Savanis placidè submergitur undis.
 Ad celebrem quondam descendo mæsta Gradiscam:
 Jamque casas illic ter centum struxerat hostis
 Præsidis indulto, contra nova Castra tuentis,
 Alveo in angusto medius quæ separat amnis.
 Inde Doboj celsam Berislavi stemmatis arcem,
 Præsidio privat nostro, Turcoque restaurat.
 Tunc Brød in ripa Savani forte fluenti
 AEquat humo. Savo trajecto, Sirmia rura
 Ad Salsam. petram penitus mihi demit, & illa
 Barbarico imperio reddit. Sic transit Istrum,
 Ut foecunda novis arctetur Dacia metis.
 Tam fuit Odrysiæ Pax isthæc prospera genti,
 Sed malè fausta meis: ut quæ victricibus armis
 Cæsareis attrita fugam meditata per omnem
 Europam, sedes Asiæ petitura vetustas,
 Jam jam celsisset, fortunæ afflata recenti
 Oestro, deposito mœrore petulca superbit.
 Lætum animum dat fors bona, vires erigit ille.

Quam

Quàm ferus irrupit tunc in mea pectora mæror,
 Quàm mea fundebant lacrymas tunc lumina amaras,
 Cùm mea spectabam vexilla excedere Castris,
 Et, patulas Thraci venturo liquere portas,
 Egregiam pubem: quæ vitam prompta fuisset
 Antè dedisse hosti, & totum fudisse cruorem!
 Ast utinam memor ille mali, cladumque priorum,
 Exorata sacræ non spernat commoda Pacis
 Antè diem, genio solitus peccare superbo;
 Ocyùs haud quisquam toto mortalium in Orbe
 Erigit afflictam mentem, graviumque malorum
 Immemor effringit tranquillæ vincula pacis
 Quàm gens Turca; animo cognata superbia Turco est.

Aut ideò mea fors, minùs ut provisa relinquit
 Ad bellum fortasse novum: vel, ne mihi quenquam
 Commemoratorem fineret superesse malorum
 Pro Patria actorum, natis documenta daturum,
 Principio pacis cum sæcli fine peremit
 Makarum insignem pietate & marte Strategum:
 Qui cùm pro Patria, pro Rege, occumbere in armis
 Non potuit; Regis celsam requievit ad Aulam.
 Taliter ille fidem Domino testatus, in axe
 Aetherio nactus meritis sua præmia gaudet.
 In vita labor est: donat mors una quietem.
 Haud forti metuenda viro: sit dummodo honesta!

Turbida tristitiæ me vis molesque fatigat,
 Dum nimiis vexata malis vel membra fatiscunt,
 Vel conflictatur gravibus mens obsita curis,
 Ut jam deficient sensim de corpore vires;
 Quid ventura mihi spondent solaminis æva,
 Quidve mali potiusvolvunt? hoc mente superna

Conditur arcanum. pectus mœrore tenetur,
 Vixq̃ aliquid sperare finit fortuna, vel ipsa
 Conditio rerum. Fallax fortuna profectò est.
 Sæpiùs insperata solent contingere, quàm quæ
 Sperentur. Properum minitantur sæcula casum
 A capite everfis rebus. Mors atra Paræcos
 Sustulit è medio fortes: non visitat unquam
 Me Rex, & Prorex rarò. primaria condat
 Lumina si Cœlum, terram nox obteget omnem,
 Cunctaque confundent tenebris. rectore carina
 Vel clavo privata suo, jactatur in alto,
 Donec vi venti sævisq̃ impulsa procellis
 Rumpitur illisa ad scopulos, compage soluta,
 Mercesq̃ & nautas finit ultrò voracibus undis.

Sic variant sortes: ego fortibus area certa
 Prisca aliquo videor mutasse Insignia fato:
 Lunam nempè Jovi conjunctam, prorsus in albas
 Areolas rubeis commixtas, projiciendis
 Aleolis factam quasi pro lusore tabellam.
 Sic etiam fato quodam, non sponte profectò,
 Mõribus à priscis patriam deflectere gentem,
 Cerno. Senes raso gaudent incedere mento,
 Fœmineis simili: cùm quondam summa virilis
 Extiterit barbæ reverentia. Jamque juvenus
 Insultat senibus; magnum scelus antè putabant,
 Si cano juvenis non assurrexerit. Alget
 Nunc pietas, & justus amor: rarissima verè
 Communis sacra cura boni. grassatur ubique
 Lis exosa Diis: &, habendi, sèva cupido,
 Per fas atque nefas. fratri vix frater amatur:
 Vixque, cui tutò fidas, reperitur Amicus.

Nunc genus & virtus vilescunt; dives honores
 Accumulat: quocunque modo ditescere fas est;
 Criminibus pœnæ, meritis sua præmia, defunt;
 In melius nunquam morum mutatio transit.
 Postremò metuam, ne sit fatalis & error
 Scriptorum Sclavi, pro Slavi, nominis: unde
 Nobilis, eveniat cum tempore, natio, sclava:
 Viderit & miserum cum quis, putet esse Croatam!
 Nulli etenim bona magna manent diuturna: cuique
 Imponunt sub sole rei sua tempora finem.

Antè ego, quàm sævis fortunæ mota procellis
 Cœpissèm novissè malum, præfagia sortis
 Adversæ timida sensi colludere mente,
 Exclamans; Væ orbi! venient cum tempora; quando
 Jura dabunt juvenes imberbes, commoda quæstu
 Magnates quærent, contendet lite Sacerdos.
 Hæc à non multo prognostica tempore vera
 Cernimus esse nimis. Prò tempora tristia! mores
 Perversi! genti moestissima fata Croata!

Fata adversa queror, duræq; incommoda sortis,
 Et nimium duræ: quæ non mollescere possunt
 Singultu, gemitu, lacrymis: nisi summus ab astris
 Molliat illa Deus. Fatum quia novimus esse,
 Quod Deus est fatus de quovis. Præter at omnem
 Spem Fortuna venit: nutu sed & ipsa superno;
 In cunctis rebus mortalis ut invocet unum
 Præsidium à Superis. cum scilicet optima statûs,
 Semper amare Deum, ratio est, semperque timere.

VOS ergo Superi, rapido qui sydæra motu
 Perpetuò immensos facitis discurrere gyros,
 Et media terram nullo fulcimine in aura

Siftitis. A vobis capiunt animantia vitam
 Cuncta: nihilq̄ agitur vestra sine sponte per omnem
 Tellurem & Mundum; vestrum stant Regna caduntq̄
 Ad nutum; afflictam vultu clemente Croatim
 Respicite: ærumnisque meis jàm ponite finem.
 Si quo (mortalis quia sum) vos crimine læsi,
 Parcite: de vestraque mei miserescite lege,
 Ut Dij: ùtque Patres, miserescite amore paterno.
 Non eluctari fatis conceditis hisce,
 Ipsa nec obluctor: quia vos immittitis illa,
 Vos regitis. Vis nulla mihi sine numine vestro
 De reliquò superest. Vitam sortemque dedistis
 Vestra sponte mihi; vitam sortemque juvate;
 Ne meus exultet, fuero si mota, inimicus:
 Cùm tamen in vobis clementibus unica semper
 Spes erat, atque fides constans mihi. Vestra benignũ,
 O Dij! ò Patres! convertat gratia vultum
 In populũ vestrum, vestramque Croatiam. Adeste;
 Et tranquilla, precor, date tempora: Vos meliora
 Edite fata mihi: sanas in corpore vires
 Atq̄ animo; mentemque bonam inspirete benigni.
 Vos in lata meum convertite gaudia luctum;
 Ut grates vobis recinam per júbila: ut in me
VESTRARUM LAUDUM NULLO
SIT TEMPORE
F I N I S,

AD COMITEM MARSILIUM,
CAESAREUM LEGATUM.

Post tot Bellorum motus faustosque triumphos,
In nova cum Turcis oscula Pacis eo.
Atque ut majori jungi videamur amore,
Propria cedo illi, te mediante, loca.
Dura mihi (fateor) sunt oscula, cessio dura:
Rarus amor nimis hic, insolitusque modus.
Antè nec à victa me extorserat oscula Turcus:
Oscula nec victi fida fuere mihi.
Oscula dilectis mea servabantur amicis:
Nam, scelus est, hosti prostituissè sacrum.
Cedere non didici patrias sine sanguine terras:
Maxima conditio semper in ense fuit.
Sed quia sic voluit Deus, & Rex mandat: utrique
Paret, Amice vides, obsequiosa fides.
Scilicet in Cœlis cùm regnet Jupiter almus:
In terris Cæsar jura suprema tenet.
Tanta pii tamen est clementia Cæsaris; hosti
Ut victo vitam victor opesque sinat.
Hinc noscat, si qua, Thrax, religione tenetur,
Quicquid habet, debet Cæsari id omne meo.
At ne posteritas, hoc me fecisse timore,
Aut facili quadam de ratione, putet:
Tu mihi testis eris; quo robore polleo, quaque
Mente: mihi quòd Thrax non metuendus erat.
Nosti etenim populum fortem simul atque fidelem:
Hosti & amicitia pro ratione datum.
Tot loca, tot terras, medium propè cedere regnum:
Res proprio fratri cedere dura foret.

Namq̄ aliunde meos, undis obnoxia & auris
 Damnosis, natos parva coarctat humus.
 Das hosti Turrim sub Castaneapoli aquosa:
 Non doleo; Turca est ædificata manu.
 Dubiciam cedis, famosi nominis arcem:
 Et Jesenovacii lignea castra loci.
 Hæc mihi cor aliquo tangunt, Ferdnande, dolore:
 Hic mea sunt summo sacra peracta Deo.
 Nec me tanta movet concessæ cura Gradiscæ:
 Apparent veteris vix ibi signa loci.
 Pinguia Sirmiæ didicerunt oppida ruris
 Adversas omni tempore ferre vices.
 Ast utinam contentus iis Novioque sit hostis,
 Dreznikio & Popinis, quæ colit ille novò:
 Et servet metas, tecum quas fixit Efendi:
 Non tanti facerem: his usa carere diu.
 Non finet ambitio contentum (crede) tyrannum
 Hisce locis: poscet plura deinde sibi.
 Ut Deus & Cæsar clemens vult, omnia fiant.
 Majus ab hinc cedat, crescat, utrique decus.
 Si tamen hac aliquid sperandum Pace superfit:
 Quam vix condicito tempore stare putem:
 Opto; ut Jajcensis claves tibi præbeat arcis,
 Paulò post Bello, Turcia, victa novo.
 Ut; qui nunc Regnum dirimis nos inter & hostem:
 Lauderis; totum restituisse mihi.
 Vade bonis avibus: rediturus sic aliquando,
 Ut reddas Bosnam & Sirmia rura mihi.
 Et quem Rama prius captum captiva tenebat,
 Reddatur Regi libera Rama suo.
 Ut facili humanæ variantur tempore sortes:
 Sorte dein venias cum meliore. Vale.

AD AUCTOREM LIBRI,
 experimentis Plorantem Croatiam,

Magnificum D. D. L. B. PAULUM RITTER, Equitem
 Auratum, S. C. Regiaeque Majestatis Aulicum
 Consiliarium.

PETRUS CHERNKOVICH, El. Episc. Bosnen. Præposi-
 tus S. Petri de Posega, Canon. Zagrabien. Prothonot. Apost.

RITTER Eques maestum renovasti Paule dolorem,
 Dum plangis Patriam, deflet & ipsa suos.
 His binis sacris ò quantos perdidit illa,
 Qui pro se pugnent, pignora chara, Duces.
 Amissos deflens Heroes gaudet, amantes,
 Claros & fortes, tot se habuisse viros.
 Pressa fuit crebrò, nunquam suppressa remansit
 Tota; Deo, Regi Patria fida stetit.
 Stabit adhuc semper constans, generosior inde,
 Hunc librum quando pignora chara legent,
 Quem tu fecisti, Patrie commotus amore:
 Exemplum, speculum posteritatis erit.
 Nesci poeta tibi cedat qui se gemit, & flet:
 Esto Virgilius qui memor es Patrie.
 Et quia pro Patria scribis tu digna, laboras
 Non minùs, ipsa tibi præmia debet, Eques.
 Plurima scripsisti, liber hic superasse videtur
 Omnia; pro Patria scribito plura, Vale.
 Zagrabie ex æde propria XXVIII. Septembris, 1766
 festo VenCesLal.

AD EUNDEM.

Vos ò Pierides, suaves de fontibus edens
 Conventus pennata cohors, & blandula Siren;

Orpheus è sylvis : & vos à carmine clari,
 Quos jactant Vrbes, quos Orbis, adeste Poëta
 Carminibus, querulisque sonis constete Maroni
 Illyrico, chara Patria qui sacula prisca
 Commemorans, plorans, & tristia fata recensens
 Fecit opus magnum, magni quod testis amoris
 In Patriam, pro qua quam plurima scripsit & egit
 PAULLUS EQUES, quem Cæsar amat, multaq; Corona
 Europe norunt: Auratus jure vocatus
 Aurea de cujus promanant ore fluentia,
 Quejs per diversas Patria laus disluit oras
 Et Gentis nomen generosum redgitur. Ergo
 I bone quò tua Te virtus vocat, i pede fausto
 I quò raptat amor Patria, quò gloria Gentis:
 Scribito pernicies, clades, letosque triumphos
 Priscorum Patrum, generosa pande Juventa
 Istis insistat, cum crescet vindicet illas.
 Et sic in terris tua facta sequentur Honores,
 In cælis pariter capies post fata favores.

FRANCISCUS JOSEPH. VERNITS,
 Abb. S. Catharinæ de ZelenGrad
 & Canonicus Zagrabienfis.

DE AUTHORE LIBRI HUIUS,
 ILLUSTRISSIMO D. D. PAULO RITTER, EQUITE

Aurato Sac. Cæsareæ Regiæque Majestatis Consiliario, nec non
 Comitatum Likæ & Corbaviæ Vice-Comiti dignissimo,
 Dño Dño mihi plurimum recolendo &c.

Excipe cum grato generosa Croatia plausu
 Quod tibi deponit pignus amoris Eques.
 Hunc tibi fata virum superis tribuere benignis,
 Civis hic est Patria, rite aliquando Pater.

Quam tua sub tenebris jacuissent facta profundis :
 Auxiliatricem ni daret ille manum.
 Erigit is lapsam, nutrit, solatur, & idem
 Prisca exempla refert, atque futura docet.
 Scriptarum testes sunt vasta volumina rerum :
 Quae ornata magis d'inde vigere queas.
 Ardua pro Patria quaecunque subire paratum,
 Tunc opera cum animo nemo negare potest.
 Nuper ad Augusti pellectus Caesaris Aulam :
 Naufraga erat Patria querere perpes opem.
 De qua non modicos Patria tulit ille favores :
 Ut bonus hanc juvit filius, utque Pater.
 Res est laude potens patria succurrere tristi,
 Verus in adversis nempe probatur amor.
 Namque amor in Patriam quosuis transcendit amores :
 Qui vir amat Patriam, dignus amore vir est.
 Is flagrat in Patriam rapido quia totus amore,
 Inque ipsum pariter Patria tota flagret.
 Sic per scripta potest vates super athera ferri
 Et fama in terris laedque in axe frui.
 Vivat hic in terris valeat vir dignus amore :
 Donec ab hinc celsus vivit & axe poli.
 Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt
 Hic labor, hoc opus est, quod facit altus amor

Obsequij & gratitudinis ergo occinebat
 FRANCISCUS KRALLY Nob. Croata.

AMICE LECTOR.

Irreperunt huic editioni typographici aliquot errores, quos benevole corrige.

<i>Pagina.</i>	<i>versu.</i>	<i>locò</i>	<i>lege.</i>
8.	6.	Oziensem	Oziensem, mox
22.	17.	Ferdinandus	Ferdinandus.
28.	3.	posterruent	prosternunt
	27.	Maximiliano	Maximiliano
35.	28.	Tarra	Terra
44.	20.	faustè	sed faustè
48.	30.	Anderas	Andreas
71.	11.	quæsi	quasi
76.	1.	Threiciis	Threiciis
	penult.	septrum	septrum
80.	9.	saparar	separat
81.	1.	nivadit	invadit
	19	Peter	Pater
84.	2.	predominatur	prædominatur
88.	26.	nobis	vobis
		assurexerit	assurrexerit

Item in quibusdam exemplaribus.

17.	30.	audicia	audacia
42.	3.	barbaricam	barbaricas

et si qua alia occurrant.

